

Lasten psyykkisen turvallisuuden tukeminen varhaiskasvatuksessa

Noora Järvinen, Mari Perälä

Laurea-ammattikorkeakoulu

**Lasten psyykkisen turvallisuuden tukeminen
varhaiskasvatuksessa**

Noora Järvinen, Mari Perälä

Sosiaalialan koulutus

Opinnäytetyö

Toukokuu, 2026

Noora Järvinen, Mari Perälä

Lasten psyykkisen turvallisuuden tukeminen varhaiskasvatuksessa

Vuosi

2026

Sivumäärä

44

Psyykkisesti turvallinen ympäristö ja tunne turvallisuudesta ja turvassa olemisesta on edellytys lasten hyvinvoinnille ja turvalliselle kasvulle. Lapsi viettää varhaiskasvatuksessa ison osan arjestaan, jolloin ei ole merkityksetöntä millaisessa ympäristössä hän siellä elää, kasvaa ja kehittyy.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda varhaiskasvatuksen henkilöstölle suunnattu opas, johon koottiin tietoa psyykkisestä turvallisuudesta ja keinoja sen tukemiseksi varhaiskasvatuksen arjessa. Oppaaseen sisällytettiin myös konkreettisia menetelmiä psyykkisen turvallisuuden tukemiseksi, sekä keskustelulista tiimin työn tueksi. Opinnäytetyön tavoitteena oli tuoda lisätietoa psyykkisestä turvallisuudesta ja lisätä keinoja henkilöstön sensitiivisen työtteen tukemiseksi varhaiskasvatuksen arjessa, ja näin myös edistää lapsen hyvinvointia ja turvallisuuden tunnetta varhaiskasvatuksessa. Työelämäkumppanina oli Kirkkonummen varhaiskasvatuksen yksikkö.

Opinnäytetyö toteutettiin kehittämismuotoisena opinnäytetyönä työelämäkumppanin tarpeeseen varhaiskasvatuksen lasten psyykkisen turvallisuuden tukemiseksi. Oppaan teoreettinen viitekehys rakentui varhaiskasvatuksen, psyykkisen turvallisuuden, turvallisuuden tunteen ja vertaissuhteiden, sekä sensitiivisyyden ympärille. Opinnäytetyön oppaaseen sisällytettiin tietoa psyykkisestä turvallisuudesta ja keinoja sen tukemiseksi varhaiskasvatuksen arjessa, sekä konkreettisia menetelmiä ja keskustelulista tiimin työn tueksi. Menetelmänä käytettiin Brainwriting-menetelmää.

Opinnäytetyönä tehtiin opas työelämän tarpeiden ja toiveiden mukaisesti. Valmis opas luovutettiin työelämäkumppanille. Arvioinnissa hyödynnettiin työelämäkumppanilta saatua palautetta. Johtopäätöksenä voidaan todeta, että lasten psyykinen turvallisuus vaihtelee arkisissa tilanteissa ja henkilöstön sitoutuminen on keskeistä sen tukemisessa. Opas tarjoaa henkilöstölle keinoja näiden tilanteiden tunnistamiseen ja tukemiseen. Jatkokkehittämiskohteena voisi olla uuden menetelmän kehittäminen aiheen ympärille tai lasten kokemuksien esiin tuominen.

Asiasanat: varhaiskasvatus, psyykinen turvallisuus, turvallisuuden tunne, turvallisuuden tunne vertaissuhteissa, sensitiivinen kasvattaja

Supporting children`s psychological safety in early childhood education

Year 2026

Pages 44

A prerequisite for children's well-being and safe growth is a psychologically safe environment and a sense of security and feeling safe. Children spend a large part of their everyday life in early childhood education, which makes the kind of environment they live, grow, and develop in far from insignificant.

The purpose of this thesis was to create a guide for early childhood education staff, compiling information on psychological safety and ways to support it in the everyday environment of early childhood education. The guide also included concrete methods to support psychological safety, as well as a discussion list to support the team's work. The aim of the thesis was to provide more information on psychological safety and to increase ways to support the staff's sensitive approach in daily early childhood education. This also promotes the child's well-being and sense of security in everyday practice. The workplace partner was the early childhood education unit of the municipality of Kirkkonummi.

The thesis was carried out as a developmental thesis to meet the needs of a working life partner for supporting the mental safety of children in early childhood education. The theoretical framework of the guide was built around early childhood education, psychological safety, the sense of security and peer relationships, as well as sensitivity. The thesis guide included information about mental safety and means to support it in everyday early childhood education, as well as concrete methods and a discussion list to support the team's work. The Brainwriting method was used as the method.

The thesis resulted in a guide developed to meet the needs and wishes of the working life partner. The finished guide was delivered to the working life partner. The evaluation utilized feedback received from the working life partner. In conclusion, situations regarding children's psychological safety in early childhood education vary in everyday situations, and staff commitment to their work can also help with this. The guide provides staff with means to recognize and support these situations. Further development could include developing a new method around the topic or highlighting children's experiences.

Keywords: early childhood education, psychological safety, sense of security, sense of security in peer relationships, sensitive educator

Sisällys

1	Johdanto	7
2	Varhaiskasvatus.....	8
2.1	Varhaiskasvatuslaki	8
2.2	Varhaiskasvatuksen arvot.....	9
3	Psyykinen turvallisuus	10
3.1	Psyykkistä turvallisuutta edistävät tekijät	12
3.2	Psyykkistä turvallisuutta heikentävät tekijät	12
4	Turvallisuuden tunne.....	13
5	Turvallisuuden tunne vertaissuhteissa	15
6	Sensitiivinen kasvattaja	16
7	Työelämäkumppani.....	18
8	Tarkoitus ja tavoite	18
9	Opinnäytetyöprosessi	18
9.1	Aiheanalyysi ja aiheen rajausta	19
9.2	Suunnitelmavaihe	21
9.3	Toteuttaminen.....	21
10	Kehittämistyö.....	22
10.1	Oppaan luominen.....	22
10.2	Kehittämistyön menetelmät.....	27
10.3	Kehittämistyön arviointi	28
11	Eettisyys ja luotettavuus	31
11.1	Eettisyys	31
11.2	Luotettavuus.....	32
12	Pohdinta	33
	Lähteet.....	35
	Kuviot.....	39
	Kuvat.....	39
	Liitteet.....	40

1 Johdanto

Tutkimuksia on tehty lasten sosiaalisista suhteista, mutta pienten lasten omista kokemuksista varhaiskasvatuksen arjesta tiedetään vielä suhteellisen vähän. Ymmärrystä on kuitenkin jo enemmän siitä, että jo aivan pienilläkin lapsilla on omia toiveita ja ajatuksia millaisessa ryhmässä he haluavat elää. Jotta varhaiskasvatusta voidaan kehittää paremmaksi, ja varhaiskasvatusryhmiä turvallisemmaksi, on lasten omat kokemukset otettava huomioon. (Peltola & Kangas 2023, 125.) Suuri osa lapsen päivästä voi kulua varhaiskasvatusryhmässä, joten ympäröivällä yhteisöllä on iso merkitys lapsen hyvinvoinnille (Peltola & Kangas 2023, 139).

Psyykinen turvallisuus varhaiskasvatuksessa on aiheena tärkeä, koska lapsella on oikeus kasvaa ja kehittyä turvallisessa ympäristössä ja psyykinen turvallisuus on osa tätä turvallisuutta (Opetushallitus 2025). Jotta myös lapsen psyykinen kasvu olisi turvattua, on henkilöstöllä suuri rooli tämän edistämisessä. Tuomalla lisätietoa ja keinoja henkilöstölle arkisten psyykkisten turvallisuustilanteiden ymmärtämiseksi ja käsittelemiseksi, voi lapsikin kasvaa ja kehittyä turvallisesti. Opinnäytetyön työelämäkumppanina on Kirkkonummen kunnan varhaiskasvatuksen yksikkö.

Varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrä on kasvanut viime vuosina ja vuonna 2024 varhaiskasvatukseen osallistui 80 % kaikista 1–6-vuotiaista lapsista (Tilastokeskus 2025). Tarve varhaiskasvatukselle on suuri. Tämän vuoksi kasvattajille tarvitaan myös jatkuvaa lisämateriaalia ja koulutusta erilaisten tilanteiden ennaltaehkäisemiseksi.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda varhaiskasvatuksen henkilöstölle suunnattu opas, johon koottiin tietoa psyykkisestä turvallisuudesta ja keinoja sen tukemiseksi varhaiskasvatuksen arjessa. Oppaaseen sisällytettiin myös konkreettisia menetelmiä psyykkisen turvallisuuden tukemiseksi, sekä keskustelulista tiimin työn tueksi.

Opinnäytetyön tavoitteena oli tuoda lisätietoa psyykkisestä turvallisuudesta ja lisätä keinoja henkilöstön sensitiivisen työotteen tukemiseksi varhaiskasvatuksen arjessa, ja näin myös edistää lapsen hyvinvointia ja turvallisuuden tunnetta varhaiskasvatuksessa.

Tässä opinnäytetyön raportissa on käytetty varhaiskasvatuksen henkilöstöstä termejä kasvattaja sekä henkilöstö. Raportissa käytettiin pääosin termiä henkilöstö, jotta termi olisi mahdollisimman kuvaava koko varhaiskasvatuksessa työskenteleviä kohtaan. Asianassa sekä oppaassa on kuitenkin käytetty termiä sensitiivinen kasvattaja työelämälähtöisen ymmärrettävyyden vuoksi. Tiivistelmän englanninkielisen version kääntämisessä hyödynnettiin tekoälyä.

Opinnäytetyön aihetta pidettiin tärkeänä, koska varhaiskasvatuksen lapsimäärien kasvussa ja varhaiskasvatuksen tarpeiden moninaistuessa myös erilaisten psyykkisten turvallisuuden tilanteiden huomioiminen on keskeistä arkisissa varhaiskasvatuksen tilanteissa. Oppaan avulla pyrittiin tuomaan varhaiskasvatuksen henkilöstölle lisätietoa ja konkreettisia keinoja sekä lisäämään ymmärrystä psyykkisen turvallisuuden ja turvallisuuden tunteen merkityksestä varhaiskasvatuksessa.

2 Varhaiskasvatus

2.1 Varhaiskasvatustilanne

Varhaiskasvatustilanne (540/2018) 28:ssä määritellään varhaiskasvatuksen tarkoittavan pedagogista lapsen kasvatuksen, hoidon ja opetuksen suunnitelmallista toimintaa. Opetushallitus sekä varhaiskasvatustilanne määrittää varhaiskasvatustilanteen perusteista. Tämän perusteella laaditaan valtakunnallinen lasten varhaiskasvatustilanteen suunnitelma ja lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatustilanteen suunnitelma, sekä toteutetaan varhaiskasvatusta. (Varhaiskasvatustilanteen perusteet 2022, 9.) Varhaiskasvatustilanteeseen on tehty muutoksia vuoden 2025 aikana ja näin ollen varhaiskasvatustilanteen perusteet on päivitetty. Varhaiskasvatustilanne 22§ kumottiin ja sen myötä varhaiskasvatuksen järjestäjiä ja palveluntuottajia ei velvoita paikallisten varhaiskasvatustilanteiden laatiminen. Muutosmääräys on tehty opetushallituksen toimesta 17.12.2025 ja varhaiskasvatustilanteen perusteet on otettu voimaan 1.1.2026. (Opetushallitus 2026.)

Varhaiskasvatustilanne (540/2018) säätelee lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen, varhaiskasvatuksen järjestämisestä, tuottamisesta, sekä tietovarannosta. Varhaiskasvatustilanteen 1 §:n mukaan varhaiskasvatuksen toimintaa voidaan järjestää joko päiväkodissa päiväkotitoimintana, perhepäiväkodissa järjestettävänä perhepäivähoitona tai avoimena

varhaiskasvatuksena siihen soveltuvaan paikassa. Varhaiskasvatukseen ovat oikeutettuja alle oppivelvollisuusikäiset lapset, sekä sitä vanhemmat lapset, mikäli erityiset olosuhteet näin vaativat. Esiopetusikäiset ovat myös osa varhaiskasvatusta.

Jotta lapsen psyykkistä turvallisuutta voidaan tukea ja tilanteita ennaltaehkäistä, on henkilöstön tärkeä huomioida ja toteuttaa varhaiskasvatuksen tavoitteita. Varhaiskasvatustalain (540/2018) 3 §:ssä määritellään varhaiskasvatuksen tavoitteet. Tavoitteena on, että jokaisen lapsen ikätasoista kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia edistetään, sekä tuetaan lapsen oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteutumista. Tavoitteena on myös toteuttaa myönteisiä kokemuksia pedagogiseen monipuoliseen toimintaan, kuten lapsen leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaan toimintaan liittyen. Varhaiskasvatustyöympäristön tulee olla kehittävä, oppimista edistävä, turvallinen ja terveellinen. Lain tavoitteena on myös turvata mahdollisimman pysyvät vuorovaikutussuhteet lasten ja varhaiskasvatuksen aikuisten välillä. Lapsilla on oikeus yhdenvertaiseen varhaiskasvatukseen, jossa edistetään sukupuolten tasa-arvoa, sekä kulttuurisen ja kielellisen taustan ymmärtämistä ja kunnioittamista. Varhaiskasvatustyön tavoitteena on järjestää lapselle tarvittava yksilöllinen tuki. Tavoitteena on edistää ja kehittää lasten vuorovaikutussuhteita, sekä saada lapsi osalliseksi itseään koskeviin asioihin. Tavoitteena on myös tukea lapsen huoltajaa, sekä toimia tämän kanssa yhteistyössä.

2.2 Varhaiskasvatustyön arvot

Lapsen psyykkisen turvallisuuden, kasvun ja kehityksen taustalla voi olla henkilöstön omat arvot ja käsitykset. Varhaiskasvatustyössä henkilöstöllä on kuitenkin myös yhteiset arvot, jotka ohjaavat työskentelyä. Arvojen selkeyttäminen ja niihin perehtyminen luo lisäkäsitystä tämän opinnäytetyön aiheeseen.

Varhaiskasvatustyön arvoperustan yleiset periaatteet ovat: lapsen edun ensisijaisuus, lapsen oikeus hyvinvointiin, suojeluun ja huolenpitoon, lapsen kuuleminen, sekä yhdenvertainen ja tasa-arvoinen kohtelu eli inklusiivisuus. Lapsella on oikeus tulla kuulluksi ja ymmärretyksi, sekä oikeus laadukkaaseen opetukseen, kannustavaan palautteeseen ja huolenpitoon. Varhaiskasvatustyö huolehtii yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja moninaisuuden toteutumisesta. Varhaiskasvatustyössä noudatetaan lapsen suojelua ja turvallisen lapsuuden edistämistä, sekä ihmisenä kasvamista elämän, kestävän elämäntavan, ihmisarvojen kunnioittamisen ja ihmisarvon loukkaamattomuuden kautta. Arvomaailmaa

kuvaa pyrkiminen totuuteen, hyvyyteen, kauneuteen ja rauhaan, sekä oikeudenmukaisuuteen. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, 22–23.)

Varhaiskasvatus on tärkeä vaihe lapsen oppimisen, kasvun ja kehityksen aikana ja se on osa suomalaista koulutusjärjestelmää (Varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin perusteet ja suositukset 2018, 17). Lapsella on oikeus hyvään ja turvalliseen lapsuuteen ja tämä on osa varhaiskasvatuksen tehtävää. Lapsi on ainutlaatuinen ja tällä on oikeus tulla kuulluksi nähdyksi, ymmärretyksi, sekä huomioon otetuksi. Lapsella on oikeus leikkiä ja olla osa ryhmää, sekä hänellä on oikeus yhteisöllisyyteen. Lapsen kuuluu voida käsitellä tunteita ja ristiriitoja ja näin opetella uusia asioita. Varhaiskasvatuksessa tuetaan terveellistä ja kestävä elämäntapaa sekä mahdollistetaan lapsen tunnetaitojen ja esteettisen ajattelun kehittyminen. Kestävän elämäntavan periaatteet varhaiskasvatuksessa sisältävät sosiaalisen, taloudellisen, sekä ekologisen kestävyuden huomioimisen. (Tasa-arvoinen varhaiskasvatus 2026.)

Varhaiskasvatuksessa huolehditaan, että jokainen lapsi, henkilöstö ja huoltajat tulevat kuulluksi, sekä että heidän näkemyksensä ja mielipiteensä huomioidaan. Varhaiskasvatuksessa huolehditaan koko yhteisön psyykkisestä, fyysisestä ja sosiaalisesta turvallisuudesta. Huolehditaan ja suojellaan, että lapsi ei tule syrjityksi, kiusatuksi tai häirinnän alaiseksi, eikä tähän kohdistu väkivaltaa. Osa turvallisuutta on tapaturmien, kiusaamisen ja häirinnän ennaltaehkäisy ja seuranta, sekä turvallisuuskasvatus. Henkilöstön tulee olla turvallisuusasioihin sitoutunutta ja perehtynyttä. (Tasa-arvoinen varhaiskasvatus 2026.)

3 Psyykinen turvallisuus

Psyykkisellä turvallisuudella tarkoitetaan ympäristöä, jossa lapsi voi kasvaa psyykkisesti turvallisesti. Psyykkisesti turvallinen ympäristö antaa lapselle mahdollisuuden myös kielteisten tunteiden ilmaisuun, sekä turvallisen ja luotettavan aikuisen avun saamiseen. Turvallisuuden tai turvattomuuden tunne kuuluu psyykkiseen kasvu- ja oppimisympäristöön. Aikuisen aito läsnäolo vuorovaikutustilanteissa luo luottamuksellista ilmapiiriä, jolloin lapsi rohkaistuu kertomaan esimerkiksi häirintä- tai kiusaamistilanteista. (Opetushallitus 2025.)

Psyykkisellä turvallisuudella on neljä eri muotoa. Nämä muodot ovat inklusiivisuus, oppimisen turvallisuus, turvallisuus osallistua ja turvallisuus haastaa nykytilaa. Kaikki nämä psyykkisen turvallisuuden neljä muotoa toteutuvat ilman nöyryyttämisen, luokittelun tai rankaisemisen pelkoa. Psyykkisen turvallisuuden teoria on lähtöisin 1990-luvulta psykologi William Kahn:n kehittämänä. Myös muut teoreetikot, kuten Edgar Schein, Warren Bennis ja Amy Edmondson ovat auttaneet käsitteen määrittelemisessä. Psyykinen turvallisuus on ihmisen sisäinen tarve, johon sisältyy sosiaaliset tarpeet, sekä tunne-elämä. (Clark 2020, 3–4.) Inklusiivisuudella tarkoitetaan yhteenkuuluvuutta ja hyväksyntää. Inklusiivisella turvallisuudella tarkoitetaan jokaisen ihmisen hyväksymistä sellaisena kuin on ilman ennakkokäsityksiä. Ihmistä ei tule tuomita rotuun, sukupuoleen, älykkyyteen, koulutukseen, katsomukseen, arvoihin, tapoihin, perinteisiin, kieleen, historiaan tai mihinkään luonteen piirteeseen nähden. On tärkeää luoda inklusiivinen ympäristö, johon jokainen voi kuulua. (Clark 2020, 20–22.) Oppimisen turvallisuudella tarkoitetaan taitoa tehdä yhteistyötä ja oppia virheistä. Oppimisen turvallisuus on myös turvallisuuden tunnetta oppia uusia asioita. Osallistumisen turvallisuudella tarkoitetaan positiivista yhteenkuuluvuutta, missä luottamus toisiin ja itseensä on suurta. (Thrive global 2020.) Kun puhutaan turvallisuudesta haastaa nykytilaa, sillä tarkoitetaan kykyä ottaa riskejä, antaa ja vastaanottaa palautetta, sekä turvallisuuden tunnetta kysyä ja kyseenalaistaa asioita ilman tuomitsemisen pelkoa (Sustainability directory 2025).

Amy Edmondson määrittelee psyykkisen turvallisuuden käsitteen siten, ettei kukaan saisi kokea epäonnistumisen pelkoa, nöyryytystä tai rangaistusta ideoistaan. Pohdinnan apuna varhaiskasvatuksen pedagogiikassa voi käyttää seuraavia kysymyksiä: 1. Mikäli lapsi tekee virheen, nähdäänkö se oppimiskokemuksena vai syynä rangaista? 2. Rohkaistaanko lapsia keskustelemaan haasteistaan ja tuetaanko lasta ratkaisemaan ongelmat yhdessä? 3. Otetaanko jokainen lapsi ja perhe avoimesti huomioon ja tuleeko he kuulluksi? 4. Rohkaistaanko lapsia ottamaan riskejä, tutustumaan itseensä ja uusiin materiaaleihin? 5. Onko lapsille tavanomaista kysyä apua aikuiselta? 6. Oppivatko lapset uusia sosiaalisia taitoja päivittäin? 7. Tuntevatko lapset itsensä varmaksi keskustella rohkeasti eri asioista? (Childcare education institute 2023.) Näiden kysymysten kautta voidaan varhaiskasvatuksessa pohtia millaiset toimintatavat ja vuorovaikutustilanteet tukevat lapsen psyykkistä turvallisuutta.

3.1 Psykkistä turvallisuutta edistävät tekijät

Psykkistä turvallisuutta lapsilla voidaan edistää vahvistamalla tunnetaitoa ja itsetuntoa. Henkilöstön rooli on tärkeä tässä, jotta kyetään tunnistamaan myös lapsen mahdolliset tuen tarpeet. Henkilöstö toimii pedagogisella otteellaan tuen tarpeet huomioiden. (Opetushallitus 2025.) Kun lapsella on psyykkisesti turvallinen olo, edistää tämä myös psyykkistä hyvinvointia. Psykkisen hyvinvoinnin edellytyksenä on, että lapsen emotionaalista kasvua, tunteita, vertaissuhteita ja sosiaalista kasvua tuetaan positiivisesti. Lapsuuden tunteet ja kokemukset ja se miten niihin reagoidaan voivat vaikuttaa yksilön tulevaisuuden psykologisiin vaiheisiin, kuten ongelmanratkaisuhallintaan ja ihmissuhteisiin. Erilaiset epämiellyttävät tunnetilat tai fyysiset oireet voivat olla merkki lapsen psyykkisen hyvinvoinnin tilasta. (Öhman 2021, 99–100.)

Kun halutaan edistää psyykkistä turvallisuutta, on tällöin tärkeä tukea myös ryhmäytymistä ja varmistaa jokaisen lapsen osalliseksi pääseminen ryhmässä, jotta voidaan ehkäistä sosiaalista torjumista. On tärkeää, että henkilöstö luo turvallisen, luotettavan ja hyväksyvän ilmapiirin ryhmään. Erilaisten sosiaalisten tilanteiden leikkien ja oppimisten kautta voidaan tukea kaveritaitoja. (Opetushallitus 2025.)

3.2 Psykkistä turvallisuutta heikentävät tekijät

Psykkistä turvallisuutta voi heikentää erilaiset tilanteet. Ensinnäkin pienen lapsen ollessa erossa vanhemmastaan, voi tämä tilanne aiheuttaa stressitekijöitä lapsessa ja näin heikentää lapsen psyykkistä turvallisuutta ja sen tunnetta varhaiskasvatuksessa. Psykkistä turvallisuutta voi heikentää myös luotettavan henkilön puuttuminen. (Nystad, Drugli, Lydersen, Lekhal & Buøen 2021, 157–160.) Varsinkin varhaiskasvatuksen aloitukseen liittyvät tilanteet voivat herättää lapsessa epävarmuutta ja voimakkaita tunteita, minkä vuoksi turvallisen ja ennakoitavan aloituksen merkitys korostuu. Hyvästelytilanteiden tulisi olla selkeitä ja avoimia, vanhempi ei saisi vain kadota paikalta lapsen tietämättä, jottei lapsen luottamus ja turvallisuuden tunne vaarantuisi. (Sinkkonen 2018, hyvä päivähoito kiintymyssuhteen kannalta.)

Varhaiskasvatusryhmien koolla ja ryhmän keskeisellä dynamiikalla on myös merkitystä, kun puhutaan turvallisuutta heikentävistä tekijöistä (Nystad ym. 2021, 161–164). Lasten välinen aggressiivisuus, aikuisen läsnäolon puute, sekä rajoitettu osallisuus heikentävät

myös psyykkisen turvallisuuden tunnetta. Varhaiskasvatuksessa resurssipuute on myös tutkittu olevan yksi heikentävä tekijä. (Mustonen 2025.)

Syrjintä, ulkopuolelle jättämisen ja leikeistä poissulkemisen tilanteet voivat heikentää lapsen kokemusta hyväksytyksi tulemisesta ja horjuttaa psyykkisen turvallisuuden tunnetta. Myös lapsen käyttäytymisen leimaaminen tai negatiivinen tulkinta voi vaikuttaa haitallisesti minäkuvan ja sosiaalisten suhteiden kehitykseen. (Valteri 2026, 10.)

Psyykkistä turvallisuutta heikentävät tekijät voivat liittyä niin vuorovaikutussuhteisiin, varhaiskasvatusorganisaation rakenteisiin kuin arjen tilanteisiin. Kaikki nämä voivat heikentää lapsen kokemusta hyväksytyksi ja nähdyksi tulemisesta ja turvassa olemisesta.

4 Turvallisuuden tunne

Turvallisuuden tunne on lapsen oppimisen perusta. Kun lapsi kokee olonsa turvalliseksi, hänen koko kehonsa ja mielensä rauhoittuvat. Rauhallisena lapsen on helpompi keskittyä, oppia ja rakentaa vuorovaikutusta muiden kanssa. Turvallinen ja läsnä oleva aikuinen auttaa lasta säätämään hänen tunteitaan ja vähentämään stressiä kehossa erityisesti kuormittavissa tilanteissa. Ilman turvallisuuden kokemusta lapsi voi tuntea olevansa hädissään ja se näyttäytyy levottomuutena tai haastavana käyttäytymisenä, jopa aggressiivisuutena. Turvallinen ilmapiiri tukee siis lapsen hyvinvointia. (Karppinen & Pihlava 2016, 120–122.)

Ilman riittävää turvallisuuden tunnetta lapsen on vaikea keskittyä oppimiseen, leikkiin ja kaverisuhteisiin. Tästä syystä lapsen turvallisuuden tunne on keskeinen asia varhaiskasvatuksessa. Turvallisuuden tunne vahvistuu lapsen ja aikuisen välisessä vuorovaikutuksessa sekä koko ryhmän välisissä suhteissa. Kun lapsi kokee tulevansa nähdyksi ja kuuluksi sellaisena kuin on, hän uskaltaa toimia ja rakentaa vuorovaikutusta muiden kanssa. Turvallisuuden tunteen rakentumisessa tärkeää on, että aikuisen reaktiot ovat lapselle myönteisiä ja ymmärrettäviä. Lapsen täytyy voida luottaa siihen, että aikuinen on saavilla ja suhtautuu lapseen myötätuntoisesti, myös haastavissa tilanteissa. (Mäkelä 2025, 84–87.)

Kun lapsi kokee olevansa turvallisessa tilassa, se näkyy hänessä kokonaisvaltaisena rentoutena. Turvallisuuden tunne mahdollistaa lapselle leikkisyyden, luovuuden ja aktiivisen

osallistumisen ryhmän toimintaan. Lapsi uskaltaa katsoa ihmisiä suoraan ja hakeutua aikuisen syliin ja seuraan levollisesti. (Mäkelä 2025, 39.) Aina lapsen kokemus turvallisuus ei varhaiskasvatuksessa näy kuitenkaan pelkkänä rauhallisuutena tai sääntöjen noudattamisena. Toisinaan lapsi saattaa kerryttää tunnekuormaa sisälleen koko päivän ajan, jos hän ei koe oloaan riittävän turvalliseksi näyttääkseen tunteitaan. Tämä saattaa johtaa siihen, että lapsi vaikuttaa päivän aikana hyvin rauhalliselta, vaikka hän todellisuudessa kärsii stressistä ja kuormituksesta. Turvallisuuden tunne voikin tulla näkyväksi vasta silloin, kun lapsi vihdoin uskaltaa purkaa kertyneen kuormituksensa. Vaikka lapsen voimakkaat tunteet saattavat tuntua henkilöstöstä negatiiviselta, ne kertovat usein luottamuksesta. Lapsi uskaltaa viimein purkaa tunteensa, koska luottaa aikuisen kantavan häntä tunteidensa kanssa. On erittäin tärkeää, ettei henkilöstö vähättele lapsen tunneilmaisuja, vaan auttaa lasta käsittelemään niitä. On tärkeä huomioida ja erottaa se, milloin lapsi on rento ja levollinen, ja milloin hän patoo tunteensa sisälleen ja käyttäytyy pinnistellen hyvin. (Mäkelä 2025, 77–78.)

Vuorovaikutuksessa on kyse paljon eleistä ja muusta non-verbaalisesta viestinnästä, joten aikuisen on tärkeä tiedostaa mitä kehon reaktioilla ja ilmeillä viestittää lapselle. Onko viestintä turvaa luovaa vai vaaran ja turvattomuuden tunteen herättävää. Myös lapsen non-verbaalisen viestinnän tulkitseminen on tärkeässä osassa turvallisuuden tunnetta vahvistavaa vuorovaikutuksen rakentamista. (Mäkelä 2025, 86.)

Lapset voivat altistua kotiolosuhteissa väkivallalle, ristiriidoille ja turvattomuudelle tai kuormittaville uutisille kuten sodasta käytävälle keskustelulle. Vaikka lapsi ei välttämättä osaa sanoittaa näitä kokemuksiaan, ne voivat näkyä varhaiskasvatuksessa rajustikin, esimerkiksi levottomuutena, vetäytymisenä tai vaikeutena säädellä tunteita. Näiden varhaiskasvatuksen ulkopuolella tapahtuvien lapsen psyykkistä turvallisuutta horjuttavien tapahtumien takia varhaiskasvatuksessa korostuu turvallisen arjen ja sensitiivisen kohtaamisen merkitys. Lapsen on tärkeä saada kokemuksia ennakoitavuudesta, hyväksynnästä ja turvassa olemisesta.

Turvallisuuden kokemukset voivat näkyä myöhemmässä elämässä esimerkiksi parempana itsetuntona, luottamuksena muihin ihmisiin ja kyynä säädellä tunteita. Hyvät kokemukset tukevat kykyä muodostaa myönteisiä ihmissuhteita ja kohdata erilaisia elämäntilanteita turvallisemmin ja vakaammin. (Saarinen, Lyytinen, Ahonen & Lyytinen 2023, varhaislapsuus.)

5 Turvallisuuden tunne vertaissuhteissa

Psyykkisen turvallisuuden tunne vertaissuhteissa tarkoittaa kokemusta siitä, että lapsella on lupa olla oma itsensä ilman torjuttua tuleamista. Se rakentuu lasten välisissä suhteissa, leikissä ja arjen vuorovaikutustilanteissa, joissa lapsi tuntee itsensä hyväksytyksi. Kun vertaissuhteet ovat myönteisiä ja lapsi löytää leikkikavereita, vahvistuu myös lapsen psyykkinen hyvinvointi. (Ranta 2021, 143–144.)

Myönteinen ja toimiva ryhmä luo perustan sille, että jokainen lapsi voi kokea olevansa tärkeä ja hyväksytty sekä turvassa omassa ryhmässään. Ryhmytymisen kautta rakennetaan ryhmän yhteistä vastuuta, jossa lapset oppivat huomioimaan toisia ja jossa turvallisista kokemuksista tulee yhteisiä. (Laaksonen 2022, 157.) Kun lapsi tulee uuteen ryhmään, hän tuo mukanaan aiempia kokemuksia ryhmissä olemisesta. Näillä kokemuksilla voi olla vaikutusta siihen, miten ryhmään sopeudutaan ja miten muita ryhmän jäseniä tulkitaan. Jos aiemmat kokemukset ryhmässä toimimisesta ovat olleet kielteisiä, voi uusi ryhmä tuntua aluksi turvattomalta. Väärät tulkinnat ja ennakkokäsitykset voivat vaikeuttaa ryhmän yhteistä toimintaa. Ryhmän muodostumista onkin tärkeää tukea alusta alkaen. (Jääskeläinen 2022, 30–35.)

Ihmisellä on tarve kuulua ryhmään ja kokea olevansa hyväksytty. Ryhmässä yksilö pohtii usein voiko muihin luottaa, kelpaako sellaisena kuin on ja saako olla osa joukkoa. Jos näihin kysymyksiin ei löydy vastausta, voi syntyä epävarmuutta ja negatiivista levottomuutta. Tämä voi näkyä esimerkiksi vetäytymisenä, passiivisuutena tai ristiriitaisena käyttäytymisenä. (Jääskeläinen 2022, 30–31.)

Ryhmässä turvallisuuden tunne liittyy vahvasti luottamukseen ja haluun ottaa sosiaalisia riskejä. Turvallisessa ryhmässä ihminen uskaltaa ilmaista ajatuksiaan ja toimia avoimesti ilman pelkoa siitä, että häntä rangaistaan tai suljetaan ulkopuolelle. Turvallinen ryhmä ja turvallinen tunne ryhmässä ei tarkoita sitä, että riskejä ei olisi, vaan sitä että ympäristö koetaan riittävän turvallisiksi omalle haavoittuvuudelle. Kun ryhmä on turvallinen, yksilöltä ei kulu energiaa varautumiseen ja itsensä suojaamiseen, vaan voidaan keskittyä vuorovaikutukseen ja oppimiseen. (Rinne 2021, turvallisuuden kokemus.)

Psyykkisen turvallisuuden näkökulmasta ryhmän merkitys lapselle on siis suuri, sillä kokemus hyväksytyksi tulemisesta ja johonkin joukkoon kuulumisesta rakentuu juuri

vertaissuhteiden kautta. Turvallinen ryhmä voi parhaimmillaan tarjota lapselle tärkeän kokemuksen siitä, että hän saa todellakin olla oma itsensä muiden joukossa ja tulla kohdattuksi hyväksyvästi.

6 Sensitiivinen kasvattaja

Varhaiskasvatuksen henkilöstön sensitiivisyys on edellytys lapsen psyykkiselle hyvinvoinnille. Tietous omasta työskentelytavasta ja kohtaamisen merkityksestä on keskeistä lasten parissa työskentelevälle. Opinnäytetyön yksi tavoitteista onkin lisätä keinoja henkilöstön sensitiivisyyden tukemiseksi, joka luo pohjaa lasten psyykkisen turvallisuuden tunteelle.

Pieni lapsi kehittyy emotionaalisesti ja tämä kehitys on nopeaa ja syvällistä. Emotionaalisella kehityksellä tarkoitetaan kykyä tunnistaa tunteita, niiden ilmaisua ja tulkintaa. Varhaiskasvatusikäinen lapsi on kehittyvässä ja oppivassa iässä tunnistamaan ja nimeämään omia ja muiden tunteita. (Pihlaja & Viitala 2022, 163.) Lapsella kehittyy emotionaalinen taito ja sitä harjoitellaan varhaiskasvatuksessa. Aikuisen reagoiminen ja tuki tunteiden tunnistamisessa on keskeistä arkisissa varhaiskasvatuksen tilanteissa.

Sensitiivisyydellä tarkoitetaan aikuisen kykyä tunnistaa lapsen tunteita, sanattomia viestejä, eleitä ja signaaleja ja näin tukea lapsen kasvua, oppimista ja kehitystä. Keskeistä on, että henkilöstö pyrkii, sekä haluaa ymmärtää lasta aidosti. Jotta lasta voisi ymmärtää paremmin, auttaa tähän henkilöstön aito läsnäolo, lapsen kuunteleminen, vuorovaikutustilanteisiin reagoiminen, sekä lapsituntemus. Lapset ovat yksilöitä ja heidän tarpeensa vaihtelevat ja siksi lapsituntemus, läsnäolo ja tilannetaju ovat keskeisiä henkilöstön huomioida toiminnassaan. Osa sensitiivisyyttä on myös, kun aikuinen kykenee ennakoimaan eri tilanteita. (Ranta 2021, 69–70.) Henkilöstön tukeminen sensitiiviseen työhön on keskeistä, jotta voidaan ymmärtää lapsen tunteen taustaa paremmin ja näin reagoida siihen.

Henkilöstö tukee lasta ymmärtämään lapsen tunteiden taustatekijöitä. Lasta tulisi opettaa, että kaikki tunteet ovat sallittuja ja ettei tarvitse olla pelkästään iloinen ja positiivinen. Myös epäonnistumiset sallitaan. On tärkeää tukea ja auttaa lasta tämän stressinhallintakykyjen ja ongelmanratkaisutaitojen kanssa. Kun henkilöstö toiminnallaan kykenee

samaistumaan lapsen tunteiden maailmaan, auttaa se lasta psyykkisen hyvinvoinnin edistämisessä. (Öhman 2021, 67.)

Erilaiset konflikti- ja ristiriitatilanteet varhaiskasvatuksessa voivat olla haastavia. Kuitenkin konfliktitilanteissa voidaan myös luoda turvallista ja hyvää aikuisen ja lapsen välistä suhdetta. Tällaisissa tilanteissa henkilöstön sensitiivisyys kohdata lapsi on keskeistä. Tärkeää on hoitaa tilanne lapsen kanssa yhteisymmärryksessä alusta loppuun asti ja näin tukea lapsen hyvinvointia, sekä aikuisen ja lapsen välistä suhdetta. Kun lapsi ei kykene hallitsemaan tunteitaan, on henkilöstön sensitiivinen, rauhallinen ja läsnä oleva toiminta tärkeää. Lapsen kokiessa esimerkiksi pettymyksen tai harmituksen tunteita, voi aikuisella olla tämänlaisissa tilanteissa mahdollista tukea lapsen kehitystä ja hyvää oppimisympäristöä. Keskeistä on tarkastella tilanteita lapsen näkökulmasta ja kuinka lapsi kokee tilanteet. (Ranta 2021, 70–71.)

Varhaiskasvatuksen henkilöstön tärkeimpiä tehtäviä onkin tukea lasta tämän kanssa yhdessä tunteiden säätelyssä, koska pienen lapsen tunteiden säätelytaidot ovat vielä kehittymässä (Ahonen & Roos 2021, 50). Henkilöstön aito läsnäolo, sensitiivisyys, tilannetaju ja asennoituminen työhönsä voivat auttaa lasta voimaan psyykkisesti turvallisemmin varhaiskasvatuksen arjessa.

Varhaiskasvatuksen sosionomin työnkuvaan kuuluu pedagogisen toiminnan osaaminen, lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukeminen ja edistäminen. Tällä on erityinen tuki varhaiskasvatuksessa ja on linkki huoltajien ja varhaiskasvatuksen välillä. Työnkuvaan sisältyy myös lastensuojelun ja perhetyön osaaminen, mikä voi näkyä esimerkiksi perheiden tukemisena ja huolen puheeksi ottamisena. Varhaiskasvatuksen sosionomi toimii verkostona monialaisessa työskentelyssä eri lasta ja perheitä ohjaaviin tahoihin. Tärkeitä työtehtäviä varhaiskasvatuksen sosionomilla onkin lapsen tuen tarpeiden varhainen havainnointi ja lapsen hyvinvoinnin sekä osallisuuden edistäminen. (Talentia 2026.) Varhaiskasvatuksen sosionomin työnkuvan avaaminen tuo selkeyttä ja saavutettavuutta työelämälähtöisesti. Sensitiivinen työote, kyky kohdata lapsi yksilöllisesti sekä ymmärrys lapsen kehityksestä ovat tärkeitä osia psyykkisen turvallisuuden tukemisessa sekä havainnoinnissa, ja varhaiskasvatuksen sosionomilla on suuri rooli tässä.

7 Työelämäkumppani

Työelämäkumppaninamme on Kirkkonummen kunnan varhaiskasvatuksen yksikkö, viiden lapsiryhmän päiväkoti. Kyseisessä päiväkodissa järjestetään varhaiskasvatusta sekä esiopetusta. Päiväkoti kohtaa jokaisen lapsen yksilöllisesti, sensitiivisesti ja positiivisesti lapsen vahvuuksia arvostaen. (Kirkkonummi 2025.)

Päiväkodissa järjestetään pienryhmätoimintaa, jonka tarkoituksena on vahvistaa oppimisen iloa, lasten osallisuutta, vuorovaikutus- ja tunnetaitoja, sekä yhteisöllisyyttä. Toimintaa ohjaa lasten yksilölliset tarpeet, vahvuudet ja mielenkiinnon kohteet. Myös lapset osallistuvat toiminnan suunnitteluun ja arviointiin ikätaso huomioiden. Toimintaa kehitetään painottaen vahvistamaan luontopedagogiikkaa, kestävää kehitystä, sekä liikunnan ja kulttuurin edistämistä. Toiminnassa hyödynnetään myös lähiympäristöä ja metsää. Päiväkoti on mukana Vihreä lippu -kestävän kehityksen ohjelmassa, sekä Liikkuva varhaiskasvatus ohjelmassa. (Kirkkonummi 2025.)

8 Tarkoitus ja tavoite

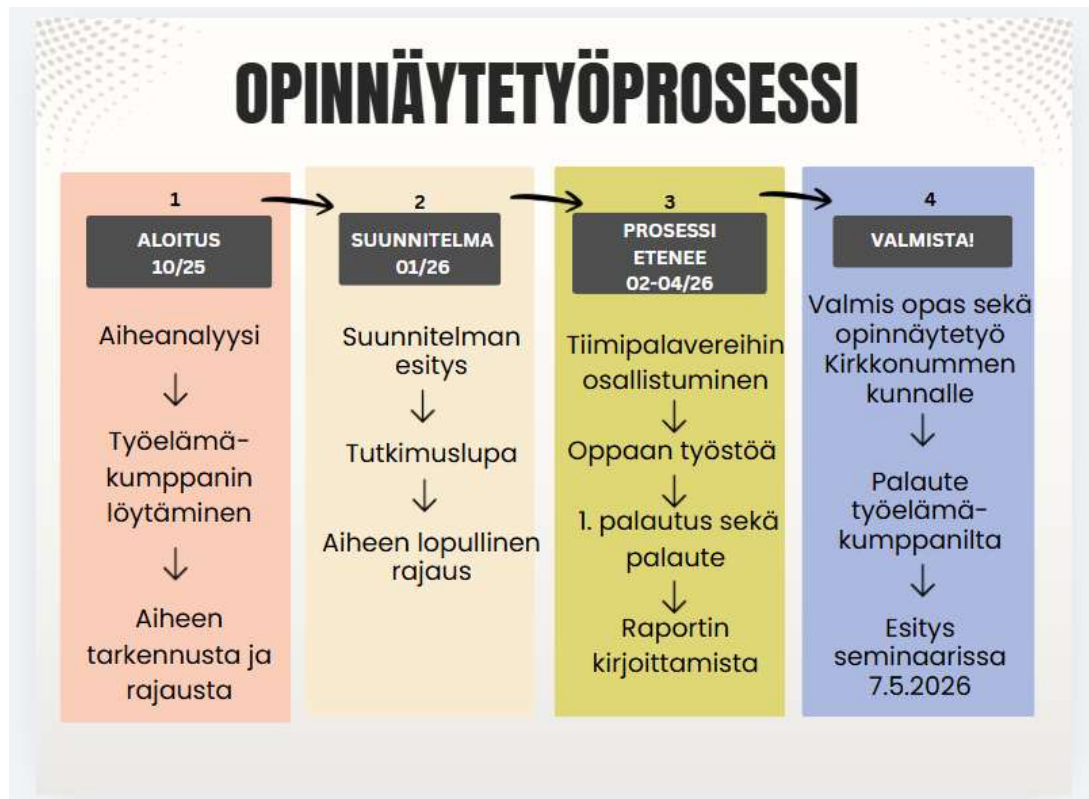
Opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda varhaiskasvatuksen henkilöstölle suunnattu opas, johon koottiin tietoa psyykkisestä turvallisuudesta ja keinoja sen tukemiseksi varhaiskasvatuksen arjessa. Oppaaseen sisällytettiin myös konkreettisia menetelmiä psyykkisen turvallisuuden tukemiseksi, sekä keskustelulista tiimin työn tueksi.

Opinnäytetyön tavoitteena oli tuoda lisätietoa psyykkisestä turvallisuudesta ja lisätä keinoja henkilöstön sensitiivisen työtteen tukemiseksi varhaiskasvatuksen arjessa, ja näin myös edistää lapsen hyvinvointia ja turvallisuuden tunnetta varhaiskasvatuksessa.

9 Opinnäytetyöprosessi

Opinnäytetyön kehittämistyö on prosessi, joka koostuu asetetuista tavoitteista, suunnitellusta toteutuksesta, valituista kehittämistyön menetelmistä, työn vaiheittaisesta aikataulutuksesta, sekä tuotoksen arvioinnista ja palautteen keräämisestä. Tämän jälkeen perehdytään tietoperustaan, sekä asiantuntijoiden kanssa käytyihin keskusteluihin. (Kostamo, Airaksinen & Vilka 2022, Toimintatapana kehittämisprosessi.) Kuviossa 1 alla on kuva

opinnäytetyön prosessin visuaalisesta kaaviosta, josta käy ilmi opinnäytetyön eri vaiheet kaaviona. Kaavion teossa hyödynnettiin visuaalista Canva-työkalua.

Kuvio 1: Prosessin visuaalinen kaavio

9.1 Aiheanalyysi ja aiheen rajaus

Opinnäytetyön yhteinen ajatus sai alkunsa toukokuussa 2025, kuitenkin itse prosessi konkreettisesti aloitettiin vasta lokakuussa 2025. Opinnäytetyön aihe rajattiin jo alkuvaiheessa varhaiskasvatuksen kontekstiin, jotta tutkinnon suorittamisen myötä saavutetaan varhaiskasvatuksen sosionomin kelpoisuus. Ensimmäisessä vaiheessa kyselyt työelämäkumppanista kohdistettiin varhaiskasvatuksen kuraattoreiden suuntaan, mutta tiedusteluihin saatiin kielteisiä vastauksia resurssien puutteen vuoksi. Kielteisten vastauksien jälkeen opinnäytetyön aihetta lähdettiin kehittämään turvallisuusaiheen ympärille. Aiheanalyysivaiheessa opinnäytetyön aiheeksi muodostui kuvattu opas varhaiskasvatustyöntekijöiden pelastussuunnitelmaan. Turvallisuusaihe koettiin jo itsessään tärkeäksi ja

mielenkiintoiseksi ja siksi lähdettiin työstämään opinnäytetyön aihetta sen ympärille. Tällä aiheella aiheanalyysi hyväksyttiin ja opinnäytetyöprosessille nimettiin ohjaaja.

Aiheanalyysin hyväksynnän jälkeen työelämäkumppania lähdettiin etsimään uudelleen ja ensimmäinen varhaiskasvatyüksikkö, johon kyselyä laitettiin, lähti mielellään mukaan prosessiin. Yhdessä työelämäkumppanin ja opinnäytetyön ohjaajan kanssa aihetta ja näkökulmaa hieman muutettiin ja aihe rajattiin psyykkiseen turvallisuuteen, jotta mahdollistettiin paremmin sosionomin ammatillisen osaamisen esiin tuominen. Aiheen rajaaminen tuotti alkuun haasteita, koska turvallisuusaihe oli itsessään mielenkiintoinen. Kuitenkin tuli tarkentaa mistä turvallisuudesta puhuttiin.

Tässä opinnäytetyössä kehittämistyön lähtökohta oli varhaiskasvatuksen tarve kehittää omaa toimintamalliaan ja tuoda näkyvämmäksi olemassa olevia keinoja sekä käyttämiään menetelmiä yksittäisen lapsen, sekä koko ryhmän psyykkisen turvallisuuden tukemisessa. Opinnäytetyön aihe nousi esiin työelämäkumppanin varhaiskasvatuksen sosionomin kanssa käydyistä keskusteluista ja ryhmässä nousseista tarpeista ryhmän turvallisuutta ja ryhmäytymistä käsitteleviä aiheita kohtaan. Tärkeäksi koettiin aiheen rajauksessa työelämäkumppanin varhaiskasvatuksen sosionomin kanssa käyty keskustelu, koska näin saatiin myös varhaiskasvatuksen sosionomin työnkuvaa kiteytettyä aiheeseen. Varhaiskasvatuksen sosionomilta nousi esiin ryhmän yhteisten tarpeiden näkökulmia, jotka koettiin tukevan opinnäytetyön psyykkisen turvallisuuden aihetta. Ryhmäytymisen sekä kaveritaitojen tukeminen on osa varhaiskasvatuksen sosionomin osaamista ja siksi valitsimme opinnäytetyön teoriaosuuteen osan myös näiden asioiden ympärille. Kehittämistyön tavoitteena oli vastata näihin havaittuihin tarpeisiin. Mitään akuuttia kriisitilannetta ei varhaiskasvatyüksikössä asian suhteen ollut, joten oli turvallista lähteä tekemään kehittämismuotoista opinnäytetyötä lasten psyykkisen turvallisuuden tukemisen aiheesta.

Opinnäytetyön toteuttamismuodoksi valikoitui kehittämistyönä tehtävä opas varhaiskasvatuksen henkilöstölle. Toiminnallinen opinnäytetyö perustuu aina teoreettiseen tietoon, sekä aiheen ammattitermistöön ja käsitteisiin (Kostamo ym. 2022, Ammatillinen tieto perustana). Alkuajatus oppaasta olikin myös teoritiedon yhdistäminen käytännön vinkkeihin. Kehittämismuotoisen opinnäytetyön avulla voitiin kehittää käytännönläheinen ja työelämää palveleva kokonaisuus, tuoden samalla esiin omaa ammatillista osaamista ja

kehittymistä valmistuneen oppaan sekä raportin avulla (Kostamo ym. 2022, Toiminnallinen opinnäytetyö kehittämistyönä).

9.2 Suunnitelmavaihe

Aiheen valikoitua työstiin opinnäytetyön suunnitelmavaihetta. Suunnitelmaa koostettiin aluksi perehtymällä tietoperustaan ja jo tehtyihin tutkimuksiin aiheesta. Tietoperusta rajattiin psyykkiseen turvallisuuteen, varhaiskasvatukseen, turvallisuuden tunteeseen, turvallisuuden tunteeseen vertaissuhteissa, sekä sensitiiviseen kasvattajaan. Opinnäytetyön aiheen laajuuden vuoksi tietoperustan rajaaminen oli alkuun haastavaa. Psyykkisen turvallisuuden käsitteen ympärille liittyy useampia käsitteitä, jotka voidaan yhdistää liittyvän kyseiseen aiheeseen. Kuitenkin koettiin tärkeäksi avata käsitteet, jotka kytkeytyisivät tämän opinnäytetyön tarkoitukseen ja tavoitteeseen, sekä palvelisivat työelämäkumppania. Tarkoituksena oli etsiä työelämäkumppania palvelevia ja aihetta koskevia käsitteitä ja tuoda ne esiin teorialiedoksi. Yliopistojen sivuja sekä ammatillisia julkaisuja tutkiessa tehtiin havainto, että tutkimuksia lasten psyykkisestä turvallisuudesta on tehty suhteellisen vähän. Tämä vahvisti mielenkiinnon aihetta kohtaan.

Suunnitelma esitettiin tammikuussa 2026. Suunnitelman esittämisen ja hyväksymisen jälkeen haettiin tutkimuslupaa Kirkkonummen kunnalta. Tutkimusluvan nopea saaminen mahdollisti opinnäytetyöprosessin jatkamisen heti. Tutkimusluvan (Liite 2.) saamisen jälkeen sovittiin tiimipalaveriin osallistuminen helmikuussa 2026 ja Brainwriting-menetelmän toteuttaminen. Kehittämistyön menetelmästä avataan enemmän raportin kappaleessa 10.2. Brainwriting-menetelmän rinnalla hyödynnettiin myös arjen keskusteluja henkilöstön kanssa. Henkilöstön näkemyksiä ja kokemuksia pidettiin keskeisenä osana kehittämistyötä, sillä ne ohjasivat oppaan sisältöä ja suuntaa. Täysin samanlaisena menetelmää ei käytetty varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa käydyissä keskusteluissa, mutta keskustelua ohjattiin menetelmään kuuluvien osa-alueiden perusteella.

9.3 Toteuttaminen

Toiminnallisen opinnäytetyön kehittämistyössä korostui toiminnan ymmärtäminen, kriittinen tarkastelu, sekä yhteistyö eri asiantuntijoiden kanssa. Tietoon perustuva ajattelu ja empatia tukivat käytännön kokeiluja kehittämistyössä. Toiminnallisessa opinnäytetyössä kehittämisen tavoitteena oli konkreettinen ammatillinen tuotos, joka palveli kohderyhmää

ja tuki toimintaympäristön arkea. Opinnäytetyössä ei pyritty tuottamaan uutta tutkimustietoa, vaan kehittämään käytäntöjä hyödyntämällä tutkimuksellista ajattelutapaa ja periaatteita. Aiemmin tehdyt tutkimukset toimivat kehittämisen tukena ja auttoivat perustelemaan tehtyjä valintoja. (Kostamo ym. 2022, Toiminnallinen opinnäytetyö kehittämistyönä.) Kehittämistyötä lähdettiin tekemään tilanteessa, jossa käytössä oleva toimintatapa tai käytäntö ei enää palvele kunnolla, vaan nähtiin tilaisuus parantaa toimintaa kehittämällä sitä (Partanen, Koponen & Kostamo 2025, Työelämän tutkimuksellisen kehittämisen lähtökohtia).

Valmis opinnäytetyö palautettiin työelämäkumppanille ja saatiin palaute koko opinnäytetyöstä. Valmis työ esitettiin seminaariesityksessä toukokuussa 2026, jonka jälkeen opinnäytetyön raportti viimeisteltiin seminaarissa saatujen kommenttien perusteella. Raportin valmistuttua se lähetettiin arvioitavaksi ja julkaistavaksi. Valmis työ luovutettiin myös Kirkkonummen kunnan kirjaamoon.

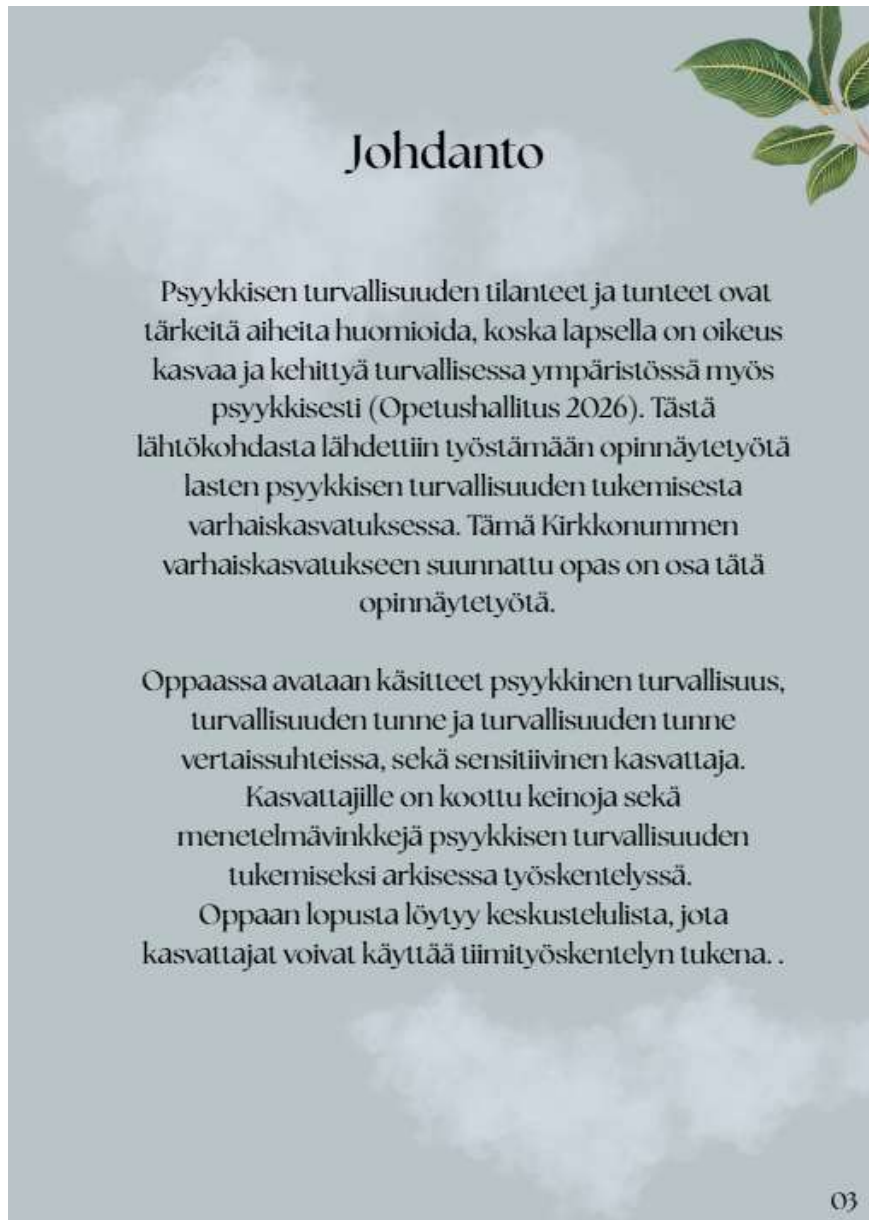
10 Kehittämistyö

Toiminnallisessa kehittämistyössä oppiminen tapahtui tekemisen kautta. Kehittämistyö eteni kokeilun, havainnoinnin, tulkinnan ja yhteisen pohdinnan avulla. Virheet tai erehtyminen eivät tarkoita epäonnistumista, vaan se johti uusiin oivalluksiin ja parempiin ratkaisuihin. Käytännön työstä havainnoitua kokemuksellista tietoa tutkittuun tietoon yhdistämällä voitiin rakentaa toimivia ja arkeen sopivia menetelmiä. (Kostamo ym. 2022, Toiminnallinen opinnäytetyö kehittämistyönä.) Opinnäytetyönä tehtyä opasta tehtiinkin tiiviissä yhteistyössä varhaiskasvatuksen henkilöstön kanssa. Ensimmäisen version valmistuttua opas lähetettiin päiväkodin johtajalle, joka välitti sen ryhmien henkilöstölle. Oppaan yhteyteen laitettiin linkki palautekyselyyn, jotta varmistuttiin henkilöstön mielipiteistä oppaan suhteen. Kyselyyn liitettiin selkeitä yksinkertaisia monivalintakysymyksiä, mutta myös avoimia kysymyksiä, jotta saatiin monipuolisempaa palautetta ja mielipiteitä oppaasta.

10.1 Oppaan luominen

Opasta lähdettiin työstämään Canva-työkalulla ja siinä hyödynnettiin Canva:sta otettuja ilmaisia kuvia. Oppaan ensimmäisen version sisältö rakentui työelämäkumppanin kanssa

käytyjen tiimipalavereissa nousseiden keskustelujen, sekä Brainwriting-menetelmästä saatujen havaintojen perusteella. Kuvassa 1 alla on esitetty oppaan johdanto, johon sisällytettiin kuvaus oppaan sisällöstä.

Kuva 1: Oppaan johdanto

Opas alkaa informatiivisella osuudella lasten psyykkisestä turvallisuudesta ja turvallisuuden tunteesta, sekä sensitiivisestä kasvattajasta (ks. kuva 2). Oppaan tietoperustan selkeys koettiin tärkeäksi, jotta arjen rajallisen ajan vuoksi opas olisi mahdollisimman ytimekäs ja selkeä ja näin myös helposti käytettävissä. Kuitenkin opinnäytetyön oppaan

teoriaosuus koettiin tärkeäksi osaksi opasta, jotta saataisiin tuotua lisätietoa ja jo olemassa olevaa tietoa aiheesta henkilöstölle. Oppaan työstöä varten syvennettiin myös omaa ammatillisuutta koko prosessin ajan.

Kuva 2: Oppaan teoriaa

Kuva 3: Oppaan keinoja

Oppaaseen koottiin tiimeissä esiin tulleita keinoja ja toimintatapoja turvallisuuden ja turvallisuuden tunteen tukemisesta (ks. kuva 3). Keinot koottiin ainoastaan tiimeissä ja keskusteluissa esiin tulleista asioista. Tällä vahvistettiin ajatusta siitä, että henkilöstöllä oli jo olemassa olevia keinoja, ne täytyi vain tunnistaa ja ottaa tietoisemmin käyttöön. Oppaan sisältö pyrittiin luomaan vastaamaan työelämäkumppanin toiveita ja tarpeita vastaavaksi. Keinojen lisäksi tuotiin esiin eri menetelmiä, joita henkilöstö voi käyttää arjessa apuna. Menetelmävalinnoilla pyrittiin tuomaan esiin arjessa toimivia ja saavutettavia menetelmiä, jotka valikoitiin vastaamaan Brainwriting-menetelmän aikana esiin tulleisiin tarpeisiin.

Kuvasta 4 alla löytyy oppaan keskustelulista tiimien työn tueksi, jonka avulla tiimit voivat yhdessä keskustella psyykkisen turvallisuuden toteutumisesta arjen keskellä. Keskustelulistan tarkoituksena oli saada henkilöstölle valmis pohja, jonka avulla he voivat pohtia psyykkisen turvallisuuden tilanteiden kulkua ja toteutumista varhaiskasvatuksen arjessa.

Kuva 4: Oppaan keskustelulista

Oppaaseen laitettut lähteet koottiin työyhteisöä palvelevaan muotoon. Menetelmien lähteet eroteltiin omaksi osioksi, jotta ne olisivat helposti haettavissa. Oppaaseen kirjoitettiin opinnäytetyön nimi ja tekijät.

Oppaan luonnoksen valmistumisen jälkeen se palautettiin työelämäkumppanille ja sovittiin aikataulu, jonka puitteissa pyydettiin henkilöstöltä kommentteja ja mielipiteitä oppaan sisällöstä, käytettävyydestä, selkeydestä ja arkeen soveltuvuudesta. Tämä osoitti myös luottamusta työelämäkumppania kohtaan ja näin mahdollistettiin yhteiseen ymmärrykseen pääseminen myös oppaan sisällön kannalta. Oppaan luonnoksesta palaute kerättiin Google Forms kyselyllä. Oppaaseen liitettiin linkki, jonka kautta pääsi antamaan palautteen heti käytön testaamisen jälkeen. Kyselyyn vastattiin anonyymisti, jolloin vain palautteella oli merkitys, ei vastaajalla. Saatujen havaintojen, kokemusten ja palautteen pohjalta opas viimeisteltiin. Kehittämistyön lopuksi luotu opas sekä opinnäytetyö luovutettiin Kirkkonummen kunnalle.

10.2 Kehittämistyön menetelmät

Kehittämistyön keskeisenä menetelmänä käytettiin Brainwriting-menetelmää. Se on aivo-riihen muunnelma, jossa keskustelun sijaan ideointi tapahtui aluksi kirjoittamalla. Menetelmässä ideoitiin itsenäisesti, mutta ideoita jatkojalostettiin yhdessä. (Ojasalo ym. 2015, 161–162.)

Brainwriting-menetelmää toteutettiin yhteistyössä päiväkodin henkilöstön kanssa ryhmien tiimipalavereiden yhteydessä yksi varhaiskasvatusryhmä kerrallaan. Tiimeihin osallistui varhaiskasvatuksen opettajia, varhaiskasvatuksen sosionomi, lastenhoitajia sekä ryhmäavustajia. Päiväkodinjohtajan kautta oli mennyt viesti eri tiimeihin opinnäytetyöhön liittyvän menetelmän toteuttamisesta tiimipalavereissa. Informaatio opinnäytetyöstä ja käytettävästä menetelmästä annettiin myös tiimipalavereiden aluksi.

Erillisillä papereilla oli otsikoita ”psykkisen turvallisuuden vaaranpaikat”, ”keinoja yksittäisen lapsen tukemiseksi”, sekä ”keinoja ryhmän tukemiseksi”. Tiimeihin osallistuvia pyydettiin kierrättämään papereita ja hiljaa keskustelematta kirjoittamaan edellä mainituista aiheista kaikkea, mitä niistä tuli mieleen. Pyydettiin pitämään mieli avoimena ja kirjoittamaan matalallakin kynnyksellä eri asioita, vaikka vain yksittäisiä sanoja, omia havaintoja, ideoita ja ajatuksia. Kirjallinen työskentelytapa antoi jokaiselle tiimin jäsenelle tasavertaisen mahdollisuuden osallistumiseen ja oman ammattiosaamisen esiin tuomiseen. Kirjoittamisaika rajattiin noin 10 minuuttiin. Tämä siksi että saatiin turvattua tiimeille aikaa omien asioiden käsittelyyn kyseisen menetelmätyöskentelyn jälkeen, mutta

myös siksi, ettei osallistujien mietinnät menisi liian syvälle vaan saataisiin mahdollisimman paljon eri näkökulmia esiin.

Kirjallisen ideoinnin jälkeen alkoi keskusteluvaihe, jossa jatkojalostettiin syntyneitä ideoita ja ajatuksia sekä syvennettiin yhteistä ymmärrystä. Varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa käydyssä keskustelussa ei toteutettu menetelmää täysin samanlaisena, vaan keskusteltiin avoimesti aiheesta. Varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa käydyssä keskustelussa tärkeäksi aiheeksi nousi henkilöstön sitoutuneisuus ja aito läsnäolo lasten kanssa. Tiimipalavereissa menetelmä herätti erityisesti kiitosta keskusteluiden syntyvyydestä ja aiheen tärkeydestä. Tiimipalavereissa psyykkisen turvallisuuden vaaranpaikoiksi koettiin ero vanhemmasta, erilaiset ennakoimattomat siirtymätilanteet, sekä tutun aikuisen puuttuminen ja resurssipula. Keinoja yksittäisen lapsen tukemiseksi nousi esiin läheisyyden ja sylin tärkeys, ennakointi, rauhallisuus, sitoutuneisuus, aikuisen sensitiivisyys, läsnäolo, lapsen kuuntelu ja asioihin tarttuminen, ympäristön muokkaaminen lapsilähtöisesti, sekä sanoittaminen ja mallintaminen. Lapsiryhmää tukeviksi keinoiksi nousi esiin tunnetaidot, kehotuntemus- ja turvataidot, ennakointi, pienryhmät, ryhmäytymis- ja kaveritaidot, positiivisuus, yhteisymmärrys, yhteinen huumori, kuvatuki, sekä yhteiset säännöt. Erinäiset ajatukset ja ideat yhdistettiin, jolloin lopputulokseksi löydettiin keskeisimmät varhaiskasvatusarjen lasten psyykkisen turvallisuuden vaaranpaikat sekä keinot yksittäisen lapsen, sekä koko ryhmän tukemiseksi aina kyseisen ryhmän osalta.

Brainwriting-menetelmän sekä palautekyselyn tarkoituksena oli varmistaa, että oppaaseen tuli valikoitua juuri ne informaatiot ja toimintatavat, jotka koettiin merkityksellisimmiksi ja joihin koko työyhteisö olisi sitoutunut. Näin pyrittiin myös huomioimaan opinnäytetyön saavutettavuus työelämässä.

10.3 Kehittämistyön arviointi

Kehittämistyön arvioinnissa arvioitiin, miten kehittämistyö eteni ja mitä sen avulla saatiin aikaan. Arviointia tehtiin toki koko kehittämisprosessin ajan, jolloin sen tarkoituksena oli myös ohjata kehittämistyötä oikeaan suuntaan. Loppuarvioinnissa tarkasteltiin kehittämistyön tavoitteita, käytettyjä menetelmiä, prosessin etenemistä ja lopputulosta.

Tarkasteltiin vastasiko saadut tulokset asetettuja tavoitteita ja millaisia vaikutuksia kehittämistyöllä oli ollut käytännössä. (Ojasalo ym. 2015, 47–48.)

Tässä opinnäytetyössä arvioinnissa tarkasteltiin, miten kehitetty opas auttoi tukemaan psyykkistä turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta, sekä miten se soveltui osaksi päivittäistä varhaiskasvatuksen arkea. Arviointitietoa kerättiin henkilöstön kanssa käytyjen keskustelujen, sekä oppaasta saadun palautteen avulla. Kehitettiin palautteen antoon myös palautekysely Google Forms -alustalla, jonka avulla pyrittiin saamaan kirjallista palautetta oppaasta. Kyselyssä oli suljettuja sekä avoimia kysymyksiä. Kyselyn aluksi mainittiin vastausten näkyvän anonyymisti. Vastaajia kehoitettiin jättämään myös tunnistettavat tiedot pois vastauskentistä, jotta anonymiteetti säilyisi. Kyselyssä kysymykset jaettiin oppaan ulkoasuun, oppaan informatiivisuuteen, psyykkisen turvallisuuden tukemisen keinoihin, keskustelulistaan, sekä kyselyn loppuun kokonaisarvosana oppaasta. Oppaan ulkoasuun liittyvät kysymykset liittyivät tekstin määrän riittävyteen, sekä kuvitukseen. Oppaan informatiivisuus osiossa oli kysymys mistä kyselyn vastaaja piti ja mitä olisi toivonut lisää. Psyykkisen turvallisuuden keinot osiossa kysyttiin mitä haluaisit lisätä, ja mitä poistaa oppaassa olevista keinoista. Keskustelulista osiossa pyydettiin kommentoimaan keskustelulistan käytettävyyttä, hyödyllisyyttä, sekä mahdollisia puutteita. Kyselyn lopuksi laitettiin vapaa sana osio, johon sai antaa vapaan palautteen, sekä arvosanan oppaasta. Arvioinnissa kiinnitettiin huomiota oppaan sisällön merkityksellisyyteen sekä käytettävyyteen. Tarkasteltiin myös, vastasiko opas kehittämistyölle asetettuja tavoitteita.

Palautetta kerättiin koko kehittämistyön edetessä ensin suullisesti, ja oppaan ensimmäisen version jälkeen myös kirjallisesti edellä mainitulla kyselyllä. Itse opinnäytetyön aiheesta tuli jo positiivista palautetta ja se vahvisti tunnetta, että opinnäytetyön aihe oli tärkeä ja ajankohtainen. Google Forms -kyselyyn vastanneiden määrä oli vähäinen, mutta palaute oli positiivinen, joten oppaan kehittäminen tapahtui vain pienellä visuaalisella korjauksella. Pohdittiin olisiko kyselyyn vastanneiden määrä ollut suurempi, mikäli aikaa olisi vastaukseen ollut enemmän ja näin myös oppaan kehittäminen monipuolisempaa.

Palautekyselyssä tuli esiin myös henkilöstön huomio oppaan käytettävyyden mahdollisuudesta myös huoltajien kanssa. Keskustelulista voisi tuoda konkreettisia huomioita lapsen psyykkisen turvallisuuden tukemisesta myös huoltajien kanssa käydyissä keskusteluissa, myös esimerkiksi lapsen varhaiskasvatussuunnitelman teon yhteydessä. Huoltajien ymmärrys psyykkisen turvallisuuden tukemisesta ja vaikuttamisesta on

merkittävää. Tässä opinnäytetyössä keskityttiin kuitenkin luomaan työvälinettä henkilöstölle, mutta hyvä jatkokehittämisen mahdollisuus olisi kohdentaa opas myös huoltajille. Positiivista oli, että opas koettiin hyödylliseksi, sekä jatkokehityskelpoiseksi myös henkilöstön keskuudessa.

Opinnäytetyön vaiheita työstettiin työelämäkumppanin kanssa yhteistyössä. Aihe rajattiin yhdessä työelämäkumppanin kanssa heidän näkemyksiänsä, tarpeita ja toiveita huomioiden. Aihe onnistuttiin rajaamaan tärkeäksi ja myös varhaiskasvatuksen sosionomin työkuvaan soveltuvaksi. Brainwriting-menetelmän käyttö prosessin alkuvaiheen tiimipalaverissa todettiin erittäin hyödylliseksi kehittämistyön oppaan sisältöä varten. Tiimipalaverissa esiin nousseet keskustelut koettiin tiimeissä todella merkityksellisiksi. Palautetta ja kiitosta saatiin keskusteluiden tärkeydestä. Brainwriting-menetelmä koettiin soveltuvaksi hyvin juuri tähän opinnäytetyöhön. Menetelmä oli ennestään tuntematon ja tämä vahvisti myös osaamista opinnäytetyöprosessissa.

Opinnäytetyön informatiivisuus ja käytettävyys huomioitiin sekä raportissa että oppaassa. Tietoperusta rajattiin selkeäksi ja aihetta koskettavaksi sisällöksi, jotta se olisi ymmärrettävä ja työelämää palveleva. Opas luotiin ytimekkääksi varhaiskasvatuksen kiireisen arjen keskelle. Näin pyrittiin saamaan oppaasta saavutettava varhaiskasvatukseen ja että se olisi helppo hyödyntää ja nopea lukea. Itse opinnäytetyön oppaan tuloksia oli haastava ennakoita, koska vain työelämäkumppanin arjen käyttö kertoo mahdolliset hyödyt opinnäytetyöstä.

Opinnäytetyön eri vaiheissa hyödynnettiin ohjausta opinnäytetyön ohjaajalta ja osallistamalla opinnäytetyön seminaareihin, sekä hyödynnettiin muiden sosionomiopiskelijoiden antamia kommentteja. Opinnäytetyön seminaariesitys koettiin merkitykselliseksi, jotta saatiin viimeistelyä opinnäytetyön raportti annetun palautteen avulla. Seminaariesitys koettiin tärkeäksi myös sen sujuvuuden ja yhteisen keskustelun vuoksi. Myös työelämäkumppanilta kerättiin palautetta työn eri vaiheista. Työelämäkumppanin kanssa olisi voitu olla vielä tiiviimmin yhteistyössä työn eri vaiheissa, jotta opinnäytetyön vaiheet olisivat tulleet selkeämmin esille.

11 Eettisyys ja luotettavuus

Korkeakoulun opinnäytetöissä noudatettiin hyvän tieteellisen käytännön (HTK) ohjetta. HTK-ohje perustuu tutkimusyhteisön itsesääntelyyn ja se on yleisen tason ohje, jota tulee noudattaa kaikilla tieteenaloilla ja kaikessa tutkimustoiminnassa. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023, 3–9.)

11.1 Eettisyys

HTK:n peruseriaatteita ovat luotettavuus, rehellisyys, vastuunkanto ja arvostus, ja nämä ovat eurooppalaisen tutkimuseettisten ohjeistusten mukaisia. Luotettavuudella taataan suunnitelmallinen, menetelmällinen, analyttinen ja voimavarojen käyttö tieteellisessä toiminnassa. Rehellisyydellä tarkoitetaan sitä, että tieteellistä toimintaa suunnitellaan, arvioidaan ja toteutetaan oikeudenmukaisesti, avoimesti ja yksityiskohtia salaamatta. Arvostuksella tarkoitetaan kollegoiden, tieteellisen toiminnan osapuolia, yhteiskunnan, ympäristön ja kulttuurin kunnioitusta. Vastuunkannolla tarkoitetaan sitä, että kannetaan vastuu koko tieteellisen toiminnan prosessin alusta loppuun. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023, 11–12.)

Tässä opinnäytetyössä noudatettiin eettisiä käytänteitä. Tutkimuslupa haettiin ja saatiin Kirkkonummen kunnalta. Toiminta oli rehellistä ja avointa työelämäkumppanin kanssa ja sovituista asioista pidettiin kiinni koko prosessin ajan kaikkien työhön osallistuvien kesken. Keskustelua käytiin työelämäkumppanin henkilöstön kanssa prosessin etenemisestä ja vaiheista. Väliversio oppaasta ja arviointilomake lähetettiin työelämäkumppanille. Kehittämistyöstä kannettiin vastuu koko opinnäytetyön ajan. Toimintaa tarkasteltiin kriittisesti ja palautetta pyrittiin saamaan opinnäytetyön eri vaiheissa.

Kehittämistyössä tuli selvittää kehittämistyön tehtävä, mikä oli olennaista tietoa tehtävän kannalta, miten tietoa kerättiin, ketkä osallistuivat siihen, sekä miten tietoa jaettiin ja käsiteltiin (Diak 2020). Sosiaalialan ammattihenkilöllä on vastuu työssään tehdyistä päätöksistä, ratkaisuista ja valinnoista. Ammattihenkilön on käytettävä eettistä harkintaa työssään. (Talentia 2022.) Mahdollista tarvittavaa aineistoa kerättiin vain tarpeeseen ja eettisen tarkastelun kestäviä menetelmiä käyttäen. Brainwriting-menetelmää käytettäessä muistutettiin henkilöstöä siitä, että keskustelut pysyvät anonyymeinä, muistiinpanoja kerättiin vain tilanteista ja ideoista, ei lapsista. Tekoälyä käytettiin ainoastaan Laurean

ohjeistusten mukaisesti ja vain englanninkielisen tiivistelmän kääntämisen tukena. Kielen kääntämisessä käytettiin Google Kääntäjää, jotta englanninkielinen tiivistelmä olisi kielipillisesti ymmärrettävää. Opinnäytetyötä varten kerättävä aineisto ja materiaali hävitettiin asianmukaisesti heti opinnäytetyön valmistuttua.

11.2 Luotettavuus

Kehittämistyömuotoisen opinnäytetyön luotettavuudella, validiteetilla, tarkoitetaan sitä kuinka käytetyn tutkimusmenetelmän kyky näyttää toteen sen, mitä on selvitetty. Luotettavuutta arvioidaan osallistuvien osallisuudella prosessin aikana. Jotta huolehditaan luotettavuudesta, on tärkeää suunnitella työ ja siinä käytettävät menetelmät hyvin. (Diak 2020.)

Tässä opinnäytetyössä aineistoa kerättiin käyttämällä Brainwriting-menetelmää, joka mahdollisti aineiston keräämisen suoraan asiantuntijoilta, jotka työskentelevät päivittäin kyseisen ilmiön, eli lapsen psyykkisen turvallisuuden, parissa. Luotettavuus varmistettiin myös sillä, että aineisto purettiin ja käytiin läpi yhdessä osallistujien kanssa välittömästi ideointivaiheen yhteydessä. Raportissa kuvattiin tarkasti, miten Brainwriting-menetelmä toteutettiin ja miten siitä syntynyt aineisto oli vaikuttanut oppaan lopulliseen sisältöön ja rakenteeseen. Luottamusta osoitettiin myös anonymiteetin säilymisellä, eikä tunnistettavia tietoja käytetty opinnäytetyön vaiheissa.

Tässä opinnäytetyössä luotettavuutta osoitettiin myös työn hyvällä suunnitelulla. Luottamusta osoitettiin rehellisyydellä toisille sekä työelämäkumppanille opinnäytetyön kaikkien vaiheiden aikana. Kirkkonummen kunnalta kysyttiin tarvittavat tutkimusluvut. Varhaiskasvatusryhmien henkilöstölle kerrottiin avoimesti tapahtuvasta opinnäytetyöprosessista. Opinnäytetyössä toimittiin lähdekriittisesti ja lähteiksi pyrittiin valitsemaan mahdollisimman tuoreita teoksia. Raportoinnissa noudatettiin anonymiteettiä, yksittäisiä henkilöitä tai yksikköä ei voida tunnistaa. Valmista opasta ei kokonaisuudessaan liitetty opinnäytetyön raportin liitteeksi, jotta voitiin varmistaa oppaan pysyvyys vain Kirkkonummen kunnan varhaiskasvatuksessa.

12 Pohdinta

Opinnäytetyön aiheen vaihtuessa alkuperäisestä ideasta toiseen, alun hankaluuksien jälkeen aihe onnistuttiin kuitenkin rajaamaan hyvin ja saatiin työstä myös mielekäs työstää. Turvallisuus aiheena oli mielenkiintoinen. Aihe rajattiin psyykkiseen turvallisuuteen, koska se koettiin liittyvän vahvasti lapsen hyvinvointiin, sekä olevan osa varhaiskasvatuksen turvallisuutta. Opinnäytetyössä pyrittiin tuomaan esiin asioita, jotka löytyvät myös varhaiskasvatuslain (540/2018) tavoitteista ja koskettavat näin lasten kasvua, kehitystä ja hyvinvointia. Tiimipalavereiden osallistumisvaiheessa käydyt keskustelut koettiin merkitykselliseksi. Osallistuminen palavereihin herätti keskustelua henkilöstön kesken ja menetelmävalinnan koettiin olevan onnistunut keskustelun syntymisen kannalta, verrattuna siihen, jos tietoa olisi kerätty esimerkiksi yksilökyselyiden avulla. Saatiin erittäin paljon palautetta ja kiitosta siitä, että opinnäytetyön aihe on tärkeä. Jo osallistumalla tiimipalaveriin saatiin tuotua lisätietoa ja keinoja tiimien kesken aiheesta, vaikka valmista opinnäytetyön opasta ei vielä ollut.

Kehittämistyötä tehdessä huomattiin, että usean ihmisen eri aikataulujen yhteensovittaminen tuotti ajoittain haastetta. Kuitenkin aikataulussa pysyttiin koko opinnäytetyöprosessin ajan. Työnjako, yhteistyö, sekä yhteisen ymmärryksen saavuttaminen ja toisen tukeminen oli erittäin sujuvaa. Yhdessä reflektointi auttoi prosessin etenemisessä. Kommunikointi oli avointa ja luotettavaa läpi koko opinnäytetyöprosessin ajan. Erittäin tärkeäksi koettiin myös keskinäinen tuki silloin, kun motivaatio ja luottamus prosessin etenemiseen horjui. Kokonaisuutena prosessi oli onnistunut.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda varhaiskasvatuksen henkilöstölle suunnattu opas, johon koottiin tietoa psyykkisestä turvallisuudesta ja keinoja sen tukemiseksi varhaiskasvatuksen arjessa. Oppaaseen sisällytettiin myös konkreettisia menetelmiä psyykkisen turvallisuuden tukemiseksi, sekä keskustelulista tiimin työn tueksi.

Opinnäytetyön tavoitteena oli tuoda lisätietoa psyykkisestä turvallisuudesta ja lisätä keinoja henkilöstön sensitiivisen työotteen tukemiseksi varhaiskasvatuksen arjessa, ja näin myös edistää lapsen hyvinvointia ja turvallisuuden tunnetta varhaiskasvatuksessa.

Varhaiskasvatuksessa henkilöstön tuki lasten arkeen on merkityksellinen. Antamalla henkilöstölle keskusteluaiheita, sekä keinoja lasten tukemiseksi, voi psyykinen

turvallisuuskin olla tuettua. Henkilöstön vastuu ja asennoituminen työhönsä, sekä toisten kohtaaminen ja huomioiminen vaikuttavat myös siihen, kuinka varhaiskasvatuksen arjen ilmapiiri muodostuu. Ammatillinen osaaminen kehittyi, etenkin ymmärrys siitä kuinka lapsen turvallisuuden tunne muodostuu ja kuinka henkilöstön rooli lapsen turvallisuuden tunteen muodostumisessa on tärkeä. Jatkojalostuksena kehittämistyötä voisi jatkaa lasten kanssa selvittämällä heidän kokemuksiaan aiheesta tai uuden menetelmän kehittämisen aiheen ympärille. Lisäksi aiemmin esiin noussutta ajatusta huoltajille suunnatusta materiaalista voisi kehittää edelleen.

Opas kohdistettiin koskemaan työelämäkumppanin yksikköä, mutta ei sisällä täysin kohdennettua tietoa, jottei sitä voisi hyödyntää myös muissa kunnan yksiköissä. Vaikka pyydettiin kokemuksia kehittämistyöstä, vain sen pidempi käyttö kertoo oppaan käytettävyydestä ja jatkokehitettävyydestä. Kokonaisuutena opinnäytetyö korosti sitä, kuinka merkittävässä roolissa turvallinen vuorovaikutus, sensitiivinen kohtaaminen ja ryhmän toimivuus ovat lapsen psyykkisen turvallisuuden rakentumisessa varhaiskasvatuksen arjessa.

Lähteet

Ahonen, L. & Roos, P. 2021. Untuvikot – Alle 3-vuotiaiden pedagogiikka. Jyväskylä: PS-kustannus.

Childcare education institute-A straighter line company 2023. Creating psychological safety in early childhood. Viitattu 13.1.2026. <https://www.cceionline.com/creating-psychological-safety-in-early-childhood/>

Clark, T. R. 2020. The 4 stages of psychological safety. Defining the path to inclusion and innovation. E-kirja. Oakland: Berrett-Koehler Publishers.

Diak 2020. Osallistavan ja tutkivan kehittämisen opas 2.0. Viitattu 5.1.2026. <https://libguides.diak.fi/c.php?g=670543&p=4760642#s-lg-box-15268724>

Jääskeläinen, L. 2022. Ryhmä toimivaksi. Jyväskylä: PS-kustannus.

Karppinen, A. & Pihlava, P. 2016. Turvallinen vuorovaikutus kasvun ja oppimisen perusta. Teoksessa Ahtola, A. (toim.) Psykykinen hyvinvointi ja oppiminen. Jyväskylä: PS-kustannus.

Kirkkonummi 2025. Viitattu 22.12.2025. <https://kirkkonummi.fi/paivakodit-ja-perhepaiva-hoito/>

Kostamo, P., Airaksinen, T. & Vilkka, H. 2022. Kirjoita itsesi asiantuntijaksi – Opas toiminnalliseen opinnäytetyöhön. E-kirja. Helsinki: Art House.

Laaksonen, V. 2022. Kaveritaidot varhaiskasvatuksessa. Jyväskylä: PS-kustannus.

Mustonen, J. 2025. Psykykinen turvallisuus – tasapainoisen kehityksen perusta. Tutkiel-mablogi. Viitattu 2.2.2026. <https://blogs.helsinki.fi/graduparaati/2025/08/11/psykykinen-turvallisuus-tasapainoisen-kehityksen-perusta/>

Mäkelä, H. 2025. Näe lapsen käytöksen taakse. Jyväskylä: Santalahti-kustannus.

Nystad, K., Drugli, M. B., Lydersen, S., Lekhal, R. & Buøen, E. S. 2021. Toddlers` stress during transition to childcare. European Early Childhood education research journal 29 (2), 157-182. Viitattu 2.2.2026. <https://www.tandfon-line.com/doi/epdf/10.1080/1350293X.2021.1895269?needAccess=true>

Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2015. Kehittämistyön menetelmät. 3.–4. painos. Helsinki: Sanoma Pro.

Opetushallitus 2025. Psykkinen turvallisuus. Viitattu 19.12.2025. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/psykkinen-turvallisuus>

Opetushallitus 2026. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden uudistus 2025. Viitattu 10.1.2026. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/varhaiskasvatussuunnitelman-perusteiden-uudistus-2025>

Partanen, P., Koponen, S. & Kostamo, P. 2025. Päiväkirja ja portfolio. Helsinki: Art House. E-kirja.

Peltola, A. & Kangas, J. 2023. Lasten näkökulma yhteisöistä tehdyissä tutkimuksissa-kar-toittava kirjallisuus katsaus. Journal of early childhood education research 12 (2), 124–146. Viitattu 6.1.2026. <https://journal.fi/jecer/article/view/120181/78125>

Pihlaja, P. & Viitala, R. (toim.) 2022. Varhaiserityiskasvatus. 3.painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Ranta, S. 2021. Kasvun juuret - Miten tuen lapsen oppimista ja hyvinvointia? Jyväskylä: PS-kustannus.

Rinne, N. 2021. Rohkea organisaatio: turvallinen työyhteisö menestyy. Helsinki: Alma Talent. E-kirja.

Saarinen, A., Lyytinen, P., Ahonen, T. & Lyytinen, H. 2023. Varhaislapsuus. Teoksessa Pulkkinen, L., Ahonen, T. & Ruoppila, I. (toim.) Ihmisen psykologinen kehitys. 10. painos. Jyväskylä: PS-kustannus. E-kirja.

Sinkkonen, J. 2018. Kiintymyssuhteet elämänkaaressa. Helsinki: Duodecim. E-kirja.

Sustainability directory 2025. Challenger safety. Viitattu 13.1.2026. <https://lifestyle.sustainability-directory.com/term/challenger-safety/#:~:text=Challenger%20Safety%20is%20a%20socio->

[psychological%20state%20of%20perceived,without%20fear%20of%20social%2C%20professional%2C%20or%20personal%20retribution.](#)

Talentia 2022. Arki, arvot ja etiikka: Sosiaalialan ammattihenkilön eettiset ohjeet. 3.painos. PunaMusta. Viitattu 5.1.2026. <https://talentia.lukusali.fi/#/reader/e9395507-323b-4d10-a25a-27bfd09cf76>

Talentia 2026. Varhaiskasvatuksen sosionomi. Viitattu 7.5.2026. <https://www.talentia.fi/nain-vaikutamme/talentia-vaikuttaa-varhaiskasvatuksessa/varhaiskasvatuksen-sosionomin-tehtavakuva/>

Tasa-arvoinen varhaiskasvatus 2026. Lait ja ohjaavat asiakirjat. Viitattu 10.1.2026. <https://tasa-arvoinenvarhaiskasvatus.fi/aiheet/toiminnallinen-tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuussuunnittelu/lait-ja-ohjaavat-asiakirjat/>

Thrive global 2020. Components of psychological safety: Learner safety. Viitattu 13.1.2026. <https://community.thriveglobal.com/components-of-psychological-safety-learner-safety/#:~:text=Learner%20Safety%20is%20one%20of%20the%20Four%20Quadrants,from%20mistakes%2C%20and%20ultimately%2C%20discover%20otherwise%20hidden%20potential.>

Tilastokeskus 2025. Varhaiskasvatukseen osallistui 80 % lapsista vuonna 2024. Viitattu 5.1.2026. <https://stat.fi/julkaisu/cm0ox84x06hki06um86ddd600>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen suomessa. Viitattu 2.1.2025. https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf

Valteri 2026. Kasvun polulla – pieni opas vaikuttavaan varhaiskasvatukseen. Viitattu 7.5.2026. https://www.valteri.fi/wp-content/uploads/2023/10/32361563_Vaka-opas_FI_12-2023_web.pdf

Varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin perusteet ja suositukset 2018. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. Viitattu 10.1.2026. https://www.karvi.fi/sites/default/files/sites/default/files/documents/KARVI_Perusteet-ja-suositukset_web.pdf

Varhaiskasvatuksen tietopalvelu 2021. Mitä sensitiivisempi varhaiskasvattaja on, sitä paremmin hän kykenee lukemaan pienokaisten sanattomia viestejä. Viitattu 19.1.2026. <https://www.varhaiskasvatuksentietopalvelu.fi/sensitiivisyys.html>

Varhaiskasvatuslaki 540/2018.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022. Opetushallitus Utbildningsstyrelsen. Viitattu 27.11.2025. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2022_2.pdf

Öhman, M. 2021. Värna barns psykiska hälsa och välbefinnande. 1.painos. Tukholma: Gothia Kompetens.

Kuviot

Kuvio 1: Prosessin visuaalinen kaavio	19
---	----

Kuvat

Kuva 1: Oppaan johdanto	23
Kuva 2: Oppaan teoriaa	24
Kuva 3: Oppaan keinoja	25
Kuva 4: Oppaan keskustelulista	26

Liitteet

Liite 1: Aineistonhallintasuunnitelma	41
Liite 2: Tutkimuslupa.....	44

Liite 1: Aineistohallintasuunnitelma

AINEISTONHALLINTASUUNNITELMA

Suunnitelman tekijä(t):	Noora Järvinen & Mari Perälä
Opinnäytetyön nimi:	Psyykkistä turvallisuutta tukeva opas
Opinnäytetyön toimeksiantaja: (organisaatio/projekti/henkilö, jos on)	Kirkkonummen kunnan varhaiskasvatus
Suunnitelman laatimispäivämäärä:	27.1.2026

1. Kerättävä tai olemassa oleva aineisto ja sen ominaisuudet sekä aineiston laadun varmistaminen

Valitse suunnittelemasi aineistonkeruumenetelmät ja keräämäsi aineiston tyyppi.

Aineiston laatu varmistetaan siten, että aineisto ei epähuomiossa muutu ja alkuperäinen tietosisältö säilyy. Alkuperäinen aineisto tallennetaan erilleen ennen sen analysointia.

Haastattelu (mm. äänitallenne, video, litteroitu teksti, muu)	
Havainnointi (mm. kuva, video, litteroitu teksti, havaintomatriisi, muu)	
Kysely (mm. sähköinen lomake, paperilomake, taulukkolaskentaohjelma)	Google forms -palautekysely kasvattajille oppaan luonnoksen valmistumisen jälkeen. Google forms -palautekysely valmiista oppaasta ja kehitystyöstä.
Työpaja (mm. kuva, äänitallenne, video, teksti, muu)	Brainwriting-menetelmästä saatu kirjallinen ideointi, sekä keskusteluvaiheesta tehdyt muistiinpanot.
Muu	

2. Eettiset periaatteet, lainsäädäntö ja henkilötietojen käsittely

2.1. Henkilötiedot ja tietosuojan huomioiminen

Henkilötieto voi olla suoraa (esim. nimi, henkilötunnus, sähköpostiosoite, kasvokuva) tai epäsuoraa (esim. ääni, puhelinnumero, jokin erityispiirre tai erikoinen harrastus).

Jos keräät henkilötietoja, muista huomioida myös suostumus henkilötietojen käsittelyyn osana osallistujan suostumusta (katso kohta 2.6).

Onko aineistossasi suoraa tai epäsuoraa henkilötietoja? (Jos aineistossasi ei ole henkilötietoja, siirry kohtaan 2.4)	Ei
--	----

- Olen varmistanut, että aineistossani ei ole arkaluonteisia henkilötietoja.

2.2. Päävastuu henkilötietojen käsittelystä eli rekisterinpitäjyys

Jos opinnäytetyön aineistossa on henkilötietoja, täytyy määritellä rekisterinpitäjä, joka vastaa henkilötietojen käsittelystä. Varmistathan, että rekisterinpitäjyydestä ja henkilötietojen käsittelystä on tarvittaessa sovittu toimeksiantajan kanssa.

Valitse rekisterinpitäjä

2.3. Tietosuojan edellyttämät ilmoitukset

- Hyödynnän [Laurean opinnäytetöiden tietosuojailmoitus pohjaa](#).
- Hyödynnän toimeksiantajaorganisaation tietosuojailmoitusta.

2.4. Eettistä ennakoarviointia edellyttävät tutkimusasetelmat amk:n opinnäytetöissä

- Olen varmistanut, että opinnäytetyössä ei ole eettistä ennakoarviointia edellyttävää tutkimusasetelmaa.

2.5. Miten hallinnoit käyttämäsi, tuottamasi ja jakamasi aineiston oikeuksia?

- Nämä asiat on kuvattu toimeksiantajasopimuksessa.

2.6. Osallistujien informointi, suostumus osallistua ja aineiston mahdollinen jatkokäyttö

Jos opinnäytetyöhön osallistuu ihmisiä esimerkiksi haastatteluun, havainnointiin, kohdennettuun kyselyyn tai työpajaan, osallistujia informoidaan opinnäytetyön tarkoituksesta ja menetelmistä. Osallistujia on myös informoitava, jos opinnäytetyön aineistoa halutaan käyttää opinnäytetyön valmistumisen jälkeen jatkotutkimukseen tai markkinointimateriaalin osana, samoin jos opinnäytetyön aineisto tallennetaan avoimesti data-arkistoon tai tarjotaan muulla tavoin avoimesti käytettäväksi.

Jos opinnäytetyöhön ei osallistu muita henkilöitä, siirry kohtaan 3.

Valitse informointitapa

- Hyödynnän tarvittavilta osin Laurean [Tiedote opinnäytetyön osallistujille -mallipohjaa](#) erillisenä dokumenttina tai osana kyselyn saatetta.
- Muu tapa (kuvaa alla)

Informoidaan varhaiskasvatusryhmien kasvattajia opinnäytetyön tekemisestä kirjallisesti. Kerrotaan brainwriting-menetelmän toteutuksesta heidän kanssaan.

Opinnäytetyöhön osallistuvilta on pyydetävä osallistumissuostumus sekä tarvittaessa suostumus henkilötietojen käsittelyyn opinnäytetyön tarkoituksia varten.

Valitse suostumuspyyntötapa

- Hyödynnän tarvittavilta osin Laurean [Opinnäytetyön osallistujien suostumus -mallipohjaa](#) erillisenä dokumenttina tai osana kyselyn saatetta.
- Kysyn suostumuksen suullisesti tallennettavan haastattelun alussa.
- Pyydän suostumuksen henkilötietojen käsittelyyn osana osallistujan suostumusta.
- Muu tapa (kuvaa alla)

Pyydetään suullinen suostumus brainwriting-menetelmän aluksi. Osallistuminen on kaikille vapaaehtoista.

3. Aineiston dokumentointi

3.1. Aineiston dokumentointi

Aineiston käsittelyn vaiheista ja muuttujista tehdään vähintään omat muistiinpanot. Aineiston dokumentointi kuvaa, miten opinnäytetyön aineisto on tuotettu, mitä se sisältää ja miten sitä on käsitelty.

Kirjaan erilliseen dokumenttiin tehdyt muutokset, analyysin vaiheet, muuttujien merkitykset ym.

3.2. Aineiston järjestys ja eheys

Säilytä alkuperäinen aineisto erillään opinnäytetyön tekemisen aikana käytetystä aineistosta, jotta voit palata alkuperäiseen, jos tarvetta ilmenee.

Tiedosta jo opinnäytetyöprosessin alussa aineiston elinkaari, ja varaudu tilanteisiin, joissa data saattaa huomauttaa muuttua, kuten esim. nauhoitus, litterointi, konversio toiseen tiedostomuotoon, tallentaminen jne.

4. Tallentaminen ja tietoturva opinnäytetyöprosessin aikana

4.1. Minne aineisto tallennetaan ja varmuuskopioidaan opinnäytetyöprosessin aikana?

- Laurea OneDrive
- Julkinen pilvipalvelu (ei luottamuksellista tietoa eikä henkilötietoja)
- Oma tietokone
- Ulkoinen kovalevy (huom! suojaat tiedot!)

4.2. Miten huolehdit, että ulkopuoliset eivät pääse aineistoon käsiksi?

- Tallennan tietoa vain Laurean tietoaineiston luokittelun mukaisiin paikkoihin.
- Jos teen opinnäytetyötä julkisella paikalla: Varmistan, että ulkopuoliset eivät näe tietokoneeni näyttöä enkä puhu luottamuksellisista asioista.
- Lukitsen tietokoneeni aina, kun en käytä sitä, enkä jätä laitteitani ilman valvontaa julkisiin tiloihin.
- Jos jaan tietoa: Huolehdin jaettavien tiedostojen ja tietojen käyttöoikeuksista ja jaan tietoa tietoturvasääntöjen mukaisesti vain niille, jotka sitä tarvitsevat.
-

5. Aineisto opinnäytetyön valmistuttua: tuhoaminen, säilyttäminen tai mahdollinen jatkokäyttö ja avaaminen

Laurean ohjeistusten mukaisesti opinnäytetyön aineisto on hävitettävä 6 kk opinnäytetyön julkaisun jälkeen. Henkilötiedot on poistettava heti opinnäytetyön valmistuttua, ellei muuta ole sovittu. Huomaathan myös, että aineiston mahdollisesta jatkokäytöstä on informoitava osallistujia.

5.1. Mitä teet aineistolle opinnäytetyön valmistuttua?

- Tuhoan paperisen aineiston silppurilla tai vien ne tietoturvaroskiin.
- Tyhjennän ulkoisen tallennusvälineen.
- Vien sähköisen aineiston tietokoneen tai Onedriven roskakoriin ja tyhjennän roskakorin.
- Käytän ylikirjoitusohjelmaa.
- Luovutan aineiston anonymisoina toimeksiantajalle.
- Avaan aineiston jatkokäyttöä varten opinnäytetyön ohjaajan ohjeiden mukaisesti.

6. Tehtävät ja vastuut

6.1. Jos teet opinnäytetyön yhdessä muiden kanssa, kuvaa, miten tehtävät on vastuutettu.

Tallentaminen	Noora Järvinen & Mari Perälä
Varmuuskopiointi	Noora Järvinen & Mari Perälä
Aineiston jakaminen	Noora Järvinen & Mari Perälä
Aineiston hävittäminen tai arkistointi työn valmistuttua	Noora Järvinen & Mari Perälä

Toimeksiantajan tehtävät ja vastuut on määritelty opinnäytetyöopimuksessa.

Liite 2: Tutkimuslupa

Kirkkonummen kunta Viranhaltijapäätös
 Varhaiskasvatuksen 16.02.2026
 erityisasiantuntija
 Yleinen päätös

Sivu 1
 1/2026

732/13.00.00/2025

Tutkimuslupapäätös Psykkisen turvallisuuden tukeminen varhaiskasvatuksessa

Päätös Päätän myöntää Noora Järviselle ja Mari Perälälle tutkimusluvan toiminnallisen opinnäytetyön suorittamiseen [REDACTED] päiväkodissa.

Opinnäytetyö tulee valmistuttuaan toimittaa Kirkkonummen varhaiskasvatuksen käyttöön osoitteella: Kirkkonummen sivistyspalvelut/Varhaiskasvatus, PL 20, 02401 Kirkkonummi tai sähköisesti kirjaamo@kirkkonummi.fi.

Selostus Laurea-ammattikorkeakoulun sosionomi opiskelijat Noora Järvinen ja Mari Perälä hakevat tutkimuslupaa toiminnallisen opinnäytetyön toteuttamiseen. Tutkimuslupaa haetaan [REDACTED] päiväkotiin.

Opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa varhaiskasvatuksen kasvattajille suunnattu opas, johon kootaan tietoa psyykkisestä turvallisuudesta ja keinoja sen tukemiseksi varhaiskasvatuksen arjessa. Oppaaseen sisällytetään myös konkreettisia menetelmiä psyykkisen turvallisuuden tukemiseksi, sekä keskustelullista tiimin työn tueksi.

Opinnäytetyön keskeisenä menetelmänä käytetään brainwriting-menetelmää. Brainwriting-menetelmää toteutetaan yhteistyössä päiväkodin johtajan, varhaiskasvatuksen sosionomin sekä muiden kasvattajien kanssa. Menetelmän lisäksi kehittämistyössä hyödynnetään myös kasvattajien kanssa käytäviä keskusteluja.

Kehittämistyö on suunniteltu toteutettavaksi kevään 2026 aikana. Opinnäytetyö valmistuu arviolta toukokuun 2026 aikana.

Päätöksen peruste

Hallintosääntö 41 §, 1.mom.kohta 5, Sivistyksen toimialan toimintaohje.

Päätös pannaan täytäntöön odottamatta sen lainvoimaisuutta kuntalain 143 § mukaan.

Hallintosäännön 56 §:n mukaisesti tästä päätöksestä ei tarvitse ilmoittaa, ja päätös voidaan otto-oikeuden estämättä panna täytäntöön.

[REDACTED]
 Varhaiskasvatuksen erityisasiantuntija

[REDACTED] etunimi.sukunimi@kirkkonummi.fi, puh. 09 29671 (vaihe)

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu Kirkkonummen kunnan asianhallintajärjestelmässä. Denna handling har undertecknats elektroniskt i Kyrkslätt's kommun's ärendehanteringssystem.

Tiedoksi Hakijat, palvelupäällikkö, [REDACTED]